

**DECIZIA nr.583
din 25 septembrie 2018**

**referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru
modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și
procurorilor**

Valer Dorneanu	- președinte
Marian Enache	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Benke Károly	- magistrat-asistent șef

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, obiecție formulată de Președintele României.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.6928/20 iulie 2018 și constituie obiectul Dosarului nr.1168A/2018.

3. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate**, sunt formulate critici de neconstituționalitate extrinsecă și intrinsecă.

4. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă, se arată că legea criticată a fost adoptată cu încălcarea art.61 alin.(2) coroborat cu art.66 alin.(2) și (3) din Constituție. În acest sens, se arată că legea a fost adoptată în cadrul unei sesiuni extraordinare a Camerei Deputaților neconstituțional întrunite, întrucât nu a existat o cerere expresă formulată de un titular al acestui drept pentru întrunirea Camerei Deputaților în sesiune extraordinară, care să fi fost urmată de o convocare a președinților Camerelor. Cu privire la procedura de întrunire și

convocare a Camerei Deputaților sunt invocate dispozițiile art.84 alin.(9) și (10) din Regulamentul Camerei Deputaților. În continuare, se indică faptul că întrunirea în sesiune extraordinară a celor două Camere poate fi cerută de Președintele României, Biroul permanent al fiecărei Camere ori de cel puțin o treime din numărul deputaților sau al senatorilor; or, în privința sesiunii extraordinare convocate pentru perioada 2-19 iulie 2018, o asemenea cerere nu a fost formulată de Președintele României și nici de o treime din numărul deputaților sau al senatorilor, iar faptul că decizia președintelui Camerei Deputaților de convocare a Camerei Deputaților în sesiune extraordinară a fost aprobată de Biroul permanent nu poate echivala cu formularea de către Biroul permanent a unei cereri de întrunire în sesiune extraordinară a Camerei. Astfel, actul adoptat de Biroul permanent nu este un act propriu al acestuia, membrii Biroului permanent au discutat, potrivit stenogramei ședinței acestuia din 27 iunie 2018, în permanență, despre o cerere a președintelui Camerei Deputaților, și nu despre o cerere a Biroului permanent, iar actul dezbătut și votat nu putea fi luat nici măcar în discuție din moment ce acesta este, în realitate, un act ulterior cererii Biroului permanent de convocare în sesiune extraordinară. Or, manifestarea de voință a Biroului permanent de a cere convocarea Parlamentului în sesiune extraordinară trebuie să se concretizeze într-o cerere scrisă; o asemenea cerere nu trebuie și nu poate să rezulte din discuții, să fie dedusă ori să fie expresia/ consecința voturilor exprimate în cadrul unei ședințe a Biroului permanent al Camerei Deputaților și nici nu poate fi dedusă pe cale de interpretare din operațiunea „aprobării” unui act. În consecință, în lipsa unei solicitări valabil formulate de către unul dintre titularii prevăzuți la art.66 alin.(2) din Constituție se pune în discuție însăși validitatea sesiunii extraordinare a Camerei Deputaților cu consecința neconstituționalității legii criticate. Este menționat faptul că la Senat, spre deosebire de Camera Deputaților, Biroul permanent a adoptat Hotărârea nr.12/2018, prin care se cere expres președintelui Senatului convocarea acestei Camere în sesiune extraordinară.

5. Se mai arată că decizia de convocare a Camerei Deputaților în sesiune extraordinară a fost semnată de unul dintre vicepreședinții acesteia, fără ca președintele Camerei să-și fi delegat propriile atribuții către acesta. Rezultă că au fost încălcate prevederile art.66 alin.(3) din Constituție, din moment ce competențele președintelui au fost exercitate în numele său de către o altă persoană, fără o justificare reală și obiectivă, ceea ce indică faptul că aceasta nu reprezintă manifestarea de voință a subiectului prevăzut la art.66 alin.(3) din Constituție. Se mai arată că, potrivit doctrinei, încălcarea de către președintele Camerei a competenței sale legate de convocare a acesteia în sesiune extraordinară, în afara faptului că antrenează răspunderea lor în fața Camerei, are ca urmare posibilitatea acesteia de a se întruni din proprie inițiativă. Însă, în cauza de față, în absența unui hotărâri a Biroului permanent, Camera Deputaților nu putea decide din oficiu întrunirea în sesiune extraordinară.

6. Se susține că propunerea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (PL-x. 418/2017) a fost inclusă pe ordinea de zi a sesiunii extraordinare a Camerei Deputaților prin Decizia nr.5/27 iunie 2018, la pct.12. Aceasta nu putea fi înscrisă pe ordinea de zi a sesiunii extraordinare a Camerei Deputaților, întrucât, la momentul emiterii Deciziei nr.5/2018 (27 iunie a.c.), această inițiativă legislativă nu mai era pe agenda Parlamentului, fiind trimisă, încă din data de 25 mai 2018, în conformitate cu art.77 alin.(1) din Constituție, Președintelui României în vederea promulgării. În plus, ca urmare a cererii de reexaminare, Parlamentul a fost reînvestit cu această lege în data de 6 iulie 2018. Așadar, Camera Deputaților, contrar competenței sale funcționale, astfel cum este stabilită prin Capitolul I al Titlului III din Legea fundamentală, a inclus, pe ordinea de zi a sesiunii extraordinare a Camerei Deputaților din perioada 2-19 iulie, o inițiativă legislativă care, nefiind pe rolul Parlamentului, nu putea face obiectul unei decizii de convocare.

7. Tot din perspectiva criticilor de neconstituționalitate extrinsecă, se apreciază că legea criticată a fost adoptată cu încălcarea art.1 alin.(5), ale art.64 alin.(4) și ale art.147 alin.(4) din Constituție. Astfel, legea criticată a făcut obiectul activității unei comisii speciale comune, fiind adoptată, așadar, cu aplicarea unei proceduri legislative speciale. Misiunea comisiei speciale comune se încheie după adoptarea definitivă a legii, aceasta implicând atât punerea de acord cu deciziile de neconstituționalitate pronunțate de Curtea Constituțională în cadrul controlului *a priori* de constituționalitate, cât și pronunțarea asupra cererii de reexaminare formulate de Președintele României. De-abia la acest moment se epuizează procedura specială parlamentară de adoptare a legii în cauză. Birourile permanente ale fiecărei Camere trebuie să aplice procedura specială, astfel că, în mod firesc, atât raportul asupra inițiativei legislative, cât și cel asupra legii, întocmit ca urmare a reexaminării prevăzute de art.77 alin.(2) sau art.147 alin.(2) din Constituție, se solicită tot comisiei speciale comune. În consecință, se arată că, potrivit Deciziei nr.252 din 19 aprilie 2018, paragraful 94, procedura parlamentară aplicabilă reexaminării este o continuare și o prelungire a procedurii legislative speciale inițiate prin Hotărârea Parlamentului nr.69/2017.

8. Or, în urma cererii de reexaminare formulate de către Președintele României, procedura parlamentară s-a derulat în fața comisiilor permanente din cele două Camere, astfel că se apreciază că a fost încălcată jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr.828 din 13 decembrie 2017, Decizia nr.251 din 19 aprilie 2018 și Decizia nr.252 din 19 aprilie 2018) și competența comisiei speciale comune, așa cum aceasta a fost reținută de instanța constituțională, aducând atingere dispozițiilor art.147 alin.(4) din Constituție. În plus, încălcarea competenței comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului, așa cum aceasta a fost reținută în deciziile Curții Constituționale anterior amintite, aduce atingere și art.1 alin.(5), în ceea ce privește principiul supremației Constituției. În cazul de față, transmiterea greșită a legii aflate în procedură de reexaminare ca

urmare a formulării unei cereri de reexaminare, către comisiile permanente ale fiecăreia dintre cele două Camere nu are relevanța unor simple încălcări ale regulamentelor, respectiv ale competenței comisiei speciale comune, ci încalcă chiar deciziile instanței constituționale, afectând întreaga procedură legislativă.

9. În prealabil formulării criticilor de neconstituționalitate intrinsecă, se arată că, până în prezent, cu privire la această lege, Președintele României nu și-a exercitat prerogativa constituțională de a sesiza Curtea cu o obiecție de neconstituționalitate, în temeiul art.146 lit.a), termenul de promulgare a legii fiind întrerupt de fiecare dată când un alt titular al dreptului de sezină prevăzut de același text constituțional și-a exercitat dreptul de a sesiza Curtea Constituțională.

10. Se susține că Decizia Curții nr.67 din 21 februarie 2018, precum și deciziile ulterioare acesteia (Decizia nr.299 din 3 mai 2018, Decizia nr.334 din 10 mai 2018, Decizia nr.357 din 30 mai 2018 și Decizia nr.385 din 5 iunie 2018) marchează o nouă concepție a instanței constituționale cu privire la admisibilitatea obiecțiilor de neconstituționalitate formulate de Președintele României, atât din perspectiva termenului, cât și din perspectiva motivelor (extrinseci și/sau intrinseci) pe care acesta le poate invoca. Astfel, conform noii jurisprudențe a Curții Constituționale, atunci când unul dintre subiecții de sezină ai instanței de contencios constituțional în controlul de constituționalitate *a priori*, altul decât Președintele României, va sesiza Curtea cu o obiecție de neconstituționalitate, termenul de promulgare de 20 de zile prevăzut la art.77 alin.(1) din Constituția României se întrerupe. Însă, o sesizare a instanței de contencios constituțional „va fi admisibilă în ipoteza întreruperii termenului de promulgare, ca urmare a formulării în prealabil a unei alte sesizări de neconstituționalitate, doar dacă s-a realizat în interiorul termenului de promulgare de 20 de zile, respectiv de 10 zile, pe care titularul sesizării l-ar fi avut la dispoziție ipotetic, dacă nu ar fi intervenit cazul de întrerupere a procedurii promulgării” (Decizia nr.67 din 21 februarie 2018). Explicitarea și aplicarea celor stabilite în decizia anterioară a fost realizată

prin Decizia nr.334 din 10 mai 2018, care a indicat faptul că, în cauză, criticile de neconstituționalitate intrinsecă trebuiau formulate la un moment temporal anterior Deciziei nr.67 din 21 februarie 2018. În aceste condiții, se arată că singura interpretare ce poate fi dată în concordanță cu art.147 alin.(4) din Constituție este cea în care aprecierea cu privire la admisibilitatea unei sesizări formulate de Președintele României cu privire la motive intrinseci de neconstituționalitate trebuie să se raporteze la termene ce încep să curgă după momentul publicării acestei decizii în Monitorul Oficial, moment de la care considerentele devin general obligatorii. Considerentele Deciziei nr.67 din 21 februarie 2018 constituie, de fapt, un reviriment al jurisprudenței constante a Curții Constituționale din ultimii 26 de ani în materie, chiar dacă nu a fost marcat în mod expres.

11. Față de toate cele de mai sus, se consideră că, în conformitate cu art.147 alin.(4) din Constituție, noua concepție a Curții Constituționale poate fi invocată și valorificată în contextul aprecierii cu privire la admisibilitatea sesizării de neconstituționalitate formulate de Președintele României numai pentru viitor, respectiv numai cu privire la acele legi adoptate și transmise pentru prima dată la promulgare în condițiile art.77 alin.(1) din Constituție după publicarea Deciziei nr.334 din 10 mai 2018 în Monitorul Oficial nr.435 din data de 31 mai 2018.

12. Totodată, din perspectiva rolului constituțional al Președintelui României, dar și din perspectiva rolului constituțional al Curții Constituționale, este necesară reevaluarea acestei noi jurisprudențe, cu atât mai mult cu cât, între momentul adoptării unei legi și momentul promulgării acesteia pot trece ani, iar, în acest interval, realitățile juridice, sociale și politice se pot schimba, uneori în mod fundamental.

13. De aceea, aprecierea asupra admisibilității prezentei sesizări se întemeiază pe necesitatea corelării noii jurisprudențe constituționale cu rolul constituțional al Președintelui României prevăzut la art.80 alin.(2), precum și cu rolul constituțional al Curții Constituționale, prevăzut la art.142 alin.(1).

14. În susținerea solicitării sale, de reconsiderare a jurisprudenței Curții Constituționale, cu privire la analiza condițiilor de admisibilitate a obiecțiilor de neconstituționalitate formulate, se arată că rolul dat de legiuitorul constituant Curții Constituționale de a asigura supremația Constituției dă substanță unui principiu fundamental al statului de drept contemporan. Supremația Constituției implică subordonarea autorităților publice față de Constituție, ceea ce îi conferă acesteia eficiența necesară realizării imperativelor statului de drept. Controlul constituționalității legilor reprezintă una dintre cele mai importante garanții juridice ale supremației Constituției, iar controlul de constituționalitate presupune protejarea drepturilor și libertăților fundamentale, dar și limitarea autorităților statului prin raportare la Legea fundamentală. Controlul *a priori* este un control preventiv, având ca scop prevenirea introducerii în sistemul juridic a unor norme contrare Constituției. În acest sens, controlul a priori realizat de Curtea Constituțională, înlăturarea viciilor de neconstituționalitate înainte ca legea să fie promulgată, publicată în Monitorul Oficial și să producă efecte dă expresie rolului Curții Constituționale de garant al supremației Constituției. În cuprinsul documentului „*Rule of Law Checklist*”, Comisia de la Veneția menționează chiar la pct.108 - 113 necesitatea unui control efectiv de constituționalitate.

15. În ceea ce privește rolul constituțional al Președintelui României, Curtea a statuat că „art.80 alin.(1) din Constituție este un text constituțional de principiu. De aceea, el nu trebuie interpretat restrictiv, ci în spiritul Constituției (...)” (Decizia nr.784 din 26 septembrie 2012). De asemenea, prin Decizia nr.284 din 21 mai 2014, Curtea a mai reținut că „Funcțiile de garanție și de veghe consacrate în art.80 alin.(1) din Constituție implică prin definiție observarea atentă a existenței și funcționării statului, supravegherea vigilentă a modului în care acționează actorii vieții publice – autoritățile publice, organizațiile legitimate de Constituție, societatea civilă – și a respectării principiilor și normelor stabilite prin Constituție, apărarea valorilor consacrate în Legea fundamentală”.

16. Așadar, deși, în mod firesc, respectarea Constituției și a tuturor celorlalte acte normative este o obligație ce revine, în egală măsură, tuturor subiectelor de drept, din arhitectura constituțională rezultă că legiuitorul constituant a înțeles să instituie în mod expres pentru Președintele României și pentru Curtea Constituțională competențe speciale în raport cu Legea fundamentală. Față de aceste considerente, asimilarea Președintelui României cu celelalte subiecte de sezină enumerate la art.146 lit.a) din Constituție nu este posibilă. De altfel, Decizia nr.67 din 21 februarie 2018 care, în viziunea Curții Constituționale marchează revirimentul de jurisprudență, nu îl menționează expres pe Președintele României, între subiectele de sezină cărora această nouă perspectivă li se aplică. De aceea, ținând seama de practica instanței constituționale de 26 de ani și în acord cu principiul încrederii legitime, Președintele României și-a exercitat cu bună-credință dreptul de a sesiza Curtea Constituțională și după momentul publicării acestei decizii. Decizia nr.334 din 10 mai 2018 nu numai că analizează dreptul Președintelui României din perspectiva considerentelor Deciziei nr.67 din 21 februarie 2018, asimilându-l în mod expres cu celelalte subiecte de sezină, dar introduce și un alt criteriu suplimentar în materia admisibilității, respectiv acela al imposibilității invocării unor motive intrinseci de neconstituționalitate, în ipoteza în care legea a cărei reexaminare a fost cerută de Președintele României a fost adoptată de Parlament în aceeași redactare cu cea transmisă inițial la promulgare.

17. Disciplinarea modului de exercitare a dreptului de a sesiza Curtea Constituțională, prin Decizia nr.67 din 21 februarie 2018, în cadrul controlului anterior de constituționalitate, drept prevăzut la art.146 lit.a) din Constituție, este necesară. Cu toate acestea, se consideră că noua jurisprudență se impune a fi reevaluată în privința dreptului pe care Constituția îl recunoaște Președintelui României, mai ales din perspectiva rolului esențial al acestuia, acela de a veghea la respectarea Legii fundamentale.

18. În realizarea rolului său constituțional, Președintele României are la dispoziție, în materie de legiferare, două instrumente: cererea de reexaminare a legii și sesizarea Curții Constituționale, în condițiile art.77 și art.146 lit.a) din Constituție. Ambele mecanisme au fost instituite în considerarea imperativelor de a îmbunătăți legea și de a nu permite ca în dreptul pozitiv să intre norme cu potențial de neconstituționalitate sau care nu se integrează armonios în sistemul normativ existent. Ambele au fost subsumate unor termene, fără, însă, ca legiuitorul constituant să indice ordinea în care acestea pot fi utilizate sau să realizeze o distincție între motivele de neconstituționalitate extrinsecă și cele de neconstituționalitate intrinsecă (distincție realizată pe cale doctrinară și jurisprudențială). Nefiind constrâns de vreo dispoziție constituțională, în funcție de conținutul normativ și de importanța socială a reglementării, în vederea realizării mandatului său, Președintele României apreciază cu privire la necesitatea utilizării unuia sau altuia dintre cele două instrumente constituționale, precum și cu privire la ordinea acestora.

19. Art.1 alin.(5) din Constituție dă valoare egală tuturor normelor constituționale, instituind supremația acestora. Nici legiuitorul constituant, nici jurisprudența constituțională nu au instituit o ierarhie a normelor și o prevalență a rașiunilor de neconstituționalitate intrinsecă în raport cu cele de neconstituționalitate extrinsecă. Din această perspectivă, jurisprudența Curții Constituționale nu enunță rașiunile pentru care, ulterior reexaminării unei legi de către Parlament și adoptării ei în aceeași formă cu cea transmisă inițial la promulgare, această lege nu ar mai putea fi supusă controlului de constituționalitate pentru motive intrinseci. Aceasta cu atât mai mult cu cât, rașiunea de a disciplina materia controlului anterior de constituționalitate, deși răspunde imperativului de realizare a rolului constituțional al Curții, nu răspunde în egală măsură imperativului de realizare a rolului constituțional al Președintelui României, cu consecința impredictibilității împlinirii termenului de promulgare

prevăzut de art.77 alin.(3) din Constituție. În concret, soluționarea succesivă a două sesizări de neconstituționalitate formulate cu privire la aceeași lege (Decizia nr.457 din 4 iulie 2018 și Decizia nr.483 din 12 iulie 2018) – prin decizii pronunțate și comunicate la momente diferite (13 iulie 2018 și, respectiv, 17 iulie 2018) – pune în mod real problema momentului de la care începe să curgă termenul de 10 zile prevăzut de art.77 alin.(3) din Constituție. În această situație, Președintele României, întrucât utilizase deja instrumentul cererii de reexaminare și a putut afla soluția cu privire la cea de-a doua sesizare din comunicatul Curții Constituționale, [iar nu din decizia ca act al Curții Constituționale, cum de altfel stabilește în mod expres art.77 alin.(3)] a procedat la promulgarea legii. Împrejurări de această natură (care, în practică, pot fi foarte variate) generează impredictibilitate și pun în pericol securitatea raporturilor juridice.

20. Prin raportare la art.1 alin.(5), art.80 alin.(2), art.147 alin.(4), precum și la art.148 alin.(4) din Constituție, Președintelui României trebuie să i se recunoască posibilitatea de a sesiza Curtea Constituțională, atât cu motive de neconstituționalitate intrinsecă, cât și cu motive de neconstituționalitate extrinsecă, indiferent dacă se află în ipoteza art.77 alin.(1) sau în cea a art.77 alin.(3) din Legea fundamentală. Între momentul adoptării unei legi și momentul promulgării acesteia pot trece ani. În acest interval, pe de o parte pot interveni incidente procedurale, iar, pe de altă parte, realitățile juridice, sociale și politice se pot schimba, uneori în mod fundamental. Uneori, între momentul adoptării unei legi și momentul promulgării acesteia pot surveni schimbarea jurisprudenței Curții Constituționale, revizuirea Constituției, modificarea tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, modificarea reglementărilor europene cu caracter obligatoriu, intrarea în vigoare a unor acte internaționale la care România este parte, inclusiv cele privind drepturile omului. Uneori, între momentul adoptării unei legi și momentul promulgării acesteia poate surveni chiar și schimbarea legislaturii ori a Președintelui României. Toate acestea sunt comandamente obiective, ce pot

surveni ulterior epuizării termenului ipotetic de 20 de zile de la primirea legii și care pot pune problema analizei Curții Constituționale cu privire la aspecte de neconstituționalitate intrinsecă. În virtutea rolului său constituțional, Președintele României trebuie să fie abilitat să sesizeze Curtea Constituțională atât cu motive de neconstituționalitate intrinsecă, cât și cu motive de neconstituționalitate extrinsecă, indiferent că se află în ipoteza art.77 alin.(1) sau în cea a art.77 alin.(3) din Constituție.

21. Față de aceste considerente, o interpretare contrară ar conduce la o golire de conținut a dispozițiilor art.80 alin.(2) și ale art.146 lit.a) din Constituție în privința rolului Președintelui României; or, este de principiu admis că orice normă este edictată în sensul de a produce efecte juridice, altfel rațiunea de a disciplina materia controlului anterior de constituționalitate pare că se limitează la etapa sesizării Curții Constituționale, sacrificând însuși scopul controlului anterior de constituționalitate, respectiv acela de a îmbunătăți legea și de a nu permite ca în dreptul pozitiv să intre norme cu potențial de neconstituționalitate sau care nu se integrează armonios în sistemul normativ existent.

22. Pentru aceste considerente, pentru eliminarea viciilor de neconstituționalitate rămase, dar și pentru a da efectivitate controlului de constituționalitate, se apreciază că prezenta sesizare îndeplinește criteriile de admisibilitate, iar criticile de neconstituționalitate intrinsecă urmează a fi analizate pe fond de către instanța constituțională.

23. Astfel, se arată că art.I pct.2 din lege încalcă art.1 alin.(5) și art.16 alin.(1) din Constituție, întrucât teza „*Hotărârile pronunțate în căile de atac nu intră sub imperiul acestor restricții*” din cuprinsul textului criticat instituie un tratament diferențiat, nejustificat obiectiv și rațional, între judecătorii care pronunță hotărâri în primă instanță și judecătorii care pronunță hotărâri în căi de atac, cei din prima categorie fiind supuși tuturor acestor restricții și dând expresie principiului independenței judecătorilor. Se încalcă, pe această cale, art.16 alin.(1) din

Constituție referitor la egalitatea în drepturi, fiind aplicat un tratament discriminatoriu, fără o justificare obiectivă și rațională, pentru persoane aflate în aceeași situație juridică. Neaplicarea tezei întâi a art.2 alin.(3) pentru hotărârile date în căile de atac conduce la concluzia că judecătorii care le pronunță pot fi supuși unor „*restricții, influențe, presiuni, amenințări sau intervenții, directe sau indirecte*”. O astfel de interpretare contravine flagrant art.124 alin.(3) din Constituție referitor la independența judecătorilor, iar, prin modul neclar de redactare, dispoziția încalcă și art.1 alin.(5) din Constituție în componenta sa referitoare la calitatea legii.

24. Se susține că art.I pct.4 încalcă art.131 alin.(1) și art.132 alin.(1) din Constituție, întrucât, prin modificarea adusă alin.(1¹) al art.3 din Legea nr.303/2004, stabilește că procurorii sunt independenți în dispunerea soluțiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.304/2004, privind organizarea judiciară. Se arată că, în cursul procesului penal, procurorul nu dispune doar soluția, ci are un rol mult mai amplu și mai important. Până la adoptarea unei soluții la finalizarea fazei de urmărire penală, procurorul, reprezentând interesele generale ale societății, poate lua măsura preventivă a reținerii, poate dispune aplicarea măsurilor de protecție în cazul acordării statutului de martor amenințat, poate autoriza unele măsuri de supraveghere tehnică, poate propune judecătorului de drepturi și libertăți luarea celorlalte măsuri preventive prevăzute de lege, dispune unele măsuri de supraveghere, etc. Textul în discuție îi limitează, însă, independența asupra dispunerii acestor măsuri, așa cum acestea sunt conferite de normele procesual penale, cu consecința imposibilității de respectare a obligației constituționale de a apăra ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor. Prin urmare, limitarea independenței procurorilor doar la dispunerea soluțiilor încalcă rolul Ministerului Public și statutul procurorilor, așa cum acestea sunt stabilite prin art.131 alin.(1) și art.132 alin.(1) din Constituție.

25. Cu privire la art.I pct.6 din lege, se arată că reglementează obligația independenței procurorilor și judecătorilor unii față de ceilalți și acceptă lipsa de independență a unora față de ceilalți atâta timp cât există o aparență (nu o certitudine/obligație) a respectivei independențe. Sintagma „*trebuie să fie, cât și să apară*” - provenită dintr-o expresie jurisprudențială folosită de instanțele europene strict în anumite contexte factice - nu este însă suficient de previzibilă pentru a fi folosită cu caracter general, nefiind clar și precis care este obiectul reglementării, destinarii normei propuse neputând înțelege care ar fi conduita pe care ar trebui să o adopte pentru a respecta această obligație, mai ales raportat la aparența de independență a unui magistrat față de alt magistrat. În plus, textul legal nu stabilește criterii privind „aparența de independență”, lipsind norma de precizie, contrar art.1 alin.(5) din Constituție.

26. Cu privire la art.I pct.8 din lege, se arată că acesta prevede faptul că apartenența în calitate de colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică, are ca efect eliberarea din funcția deținută. Or, din modul de redactare a acestei dispoziții nu este clar la ce funcție face trimitere noul text introdus. Modificările preconizate la art.I pct.119 – 122, vizând dispozițiile art.65 din Legea nr.303/2004, nu sunt corelate cu această modificare. În aceste condiții, textul nu precizează în mod clar despre ce „funcție deținută” este vorba – funcția de conducere deținută sau cea de judecător/procuror – și nici pe baza cărei proceduri se realizează această eliberare din funcție. Lipsa de claritate a normei generează reale dificultăți de aplicare a acesteia, motiv pentru care este încălcat art.1 alin.(5) din Constituție în componenta sa referitoare la calitatea legii, astfel cum aceasta a fost dezvoltată în jurisprudența Curții Constituționale. În plus, completarea adusă art.6 din Legea nr.303/2004 nu este corelată cu dispozițiile art.65 din aceeași lege, care prevăd în mod limitativ cazurile de eliberare din funcție a judecătorilor și procurorilor; or, apartenența în calitate de colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică,

nu se regăsește printre cazurile de eliberare din funcție prevăzute de textul anterefert.

27. Cu privire la art.I pct.9 din lege, se arată că încalcă art.1 alin.(3) și (5) și art.147 alin.(4) din Constituție. Astfel, textul criticat, deși pus de acord cu Decizia Curții Constituționale nr.252 din 19 aprilie 2018, rămâne în continuare neclar și imprecis, contrar exigențelor art.1 alin.(5) din Legea fundamentală, întrucât nu se poate deduce cine ia la cunoștință și de la ce moment începe să curgă termenul instituit de legiuitor, fiind posibile mai multe ipoteze de lucru. Se mai arată că actul comunicării realizate de Consiliul Suprem de Apărare a Țării, calificată de Curtea Constituțională drept act administrativ, este exceptat de la parcurgerea procedurii prealabile și, în plus, art.7 alin.(6) din legea supusă controlului Curții arată că *„rezultatul verificării se comunică din oficiu Consiliului Superior al Magistraturii și, la cerere, oricărei persoane”*. Așadar, orice persoană care justifică un interes poate adresa o cerere Consiliului Suprem de Apărare a Țării pentru a-i fi comunicat acest rezultat al verificării anuale. Scopul acestei verificări instituite de legiuitor este tocmai acela de a conferi o garanție suplimentară în privința imparțialității necesare unui judecător sau procuror pentru exercitarea profesiei sale, iar rezultatele acestei proceduri sunt comunicate chiar Consiliului Superior al Magistraturii, garant al independenței justiției. Această verificare este realizată anual, conform dispozițiilor introduse în textul legii. Din această perspectivă, instituirea unui termen de 3 luni de la data luării la cunoștință de către orice persoană interesată, conduce la o situație în care aceste acte administrative pot fi contestate în instanță într-un interval nedefinit raportat la momentul emiterii lor, deși verificările sunt realizate anual, afectându-se în acest fel securitatea raporturilor juridice și, în mod direct, cariera magistraților.

28. Având în vedere neclaritatea momentului de la care curge termenul, corelat cu sfera persoanelor vizate de luarea la cunoștință a acestei verificări, dar mai ales ținând seama de faptul că, potrivit art.7 alin.(2) din lege, sancțiunea pentru

nerespectarea acestei interdicții este chiar eliberarea din funcția de judecător și procuror, o astfel de prevedere creează incertitudine cu privire la exercitarea profesiilor de judecător și procuror. Acest lucru aduce atingere art.124 alin.(3) referitor la independența judecătorilor și art.132 alin.(1) referitor la statutul procurorului și principiile legalității și imparțialității.

29. În consecință, se apreciază că Parlamentul nu și-a îndeplinit obligația de a pune în acord legea cu Decizia Curții Constituționale nr.252 din 19 aprilie 2018 cu privire la neclaritatea momentului de la care curge termenul de contestare a rezultatului verificării, aspect ce contravine art.147 alin.(4) din Constituție.

30. În altă ordine de idei, se arată că dispozițiile art.I pct.9 din lege sunt contrare art.1 alin.(5) din Constituție sub aspectul clarității, întrucât, din redactarea acestei norme, nu se înțelege care este autoritatea care constată caracterul eronat al răspunsului, ținând seama – mai ales – de faptul că instanța de contencios administrativ se pronunță asupra legalității sau nelegalității actului în cauză și nu asupra caracterului eronat sau nu al răspunsului. În plus, este neclară și natura răspunderii juridice antrenate, sintagma folosită, aceea de „se pedepsește” putând să conducă la concluzia angajării răspunderii penale.

31. Cu privire la art.I pct.9 din lege, se mai arată că acesta încalcă art.1 alin.(5), art.31 alin.(3) și art.133 alin.(1) din Constituție. Se susține că, în forma legii adoptate de legiuitor după punerea de acord a acesteia cu Decizia Curții Constituționale nr.252 din 19 aprilie 2018, în continuare, informațiile care privesc statutul judecătorilor și procurorilor, prin excepție de la art.12 din Legea nr.544/2001, reprezintă informații de interes public. Or, printre excepțiile stabilite de Legea nr.544/2001, art.12 lit.b), d) și e) include și următoarele: informațiile privind deliberările autorităților, precum și cele care privesc interesele economice și politice ale României, dacă fac parte din categoria informațiilor clasificate, potrivit legii; informațiile cu privire la datele personale, potrivit legii; informațiile privind procedura în timpul anchetei penale sau disciplinare, dacă se periclitizează

rezultatul anchetei, se dezvăluie surse confidențiale ori se pun în pericol viața, integritatea corporală, sănătatea unei persoane în urma anchetei efectuate sau în curs de desfășurare. Așadar, prin instituirea acestor excepții în Legea accesului la informații de interes public, legiuitorul a dat expresie și altor limite stabilite de Constituție, nu doar celei prevăzute în art.31 alin.(3), conform căruia „*Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a tinerilor sau securitatea națională*”. Exceptarea datelor personale de la regimul informațiilor de interes public reiese din necesitatea respectării dreptului la viață intimă, familială și privată prevăzut de art.26 din Constituție. De asemenea, exceptarea informațiilor privind procedura disciplinară, dacă se periclitează rezultatul anchetei, este o expresie a respectării principiului legalității, dar și o garanție pentru eficiența derulării anchetelor disciplinare.

32. Prin sfera largă păstrată de legiuitor și exceptarea tuturor informațiilor privind statutul judecătorilor și procurorilor, organizarea judiciară sau organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii de la art.12 din Legea nr.544/2001, dispoziția art.I pct.9 din legea criticată stabilește, implicit, că datele personale care vizează judecătorii și procurorii devin informații de interes public, ceea ce contravine altor dispoziții legale în vigoare și prevederilor constituționale ale art.26. Un prim exemplu în acest sens este oferit de datele din dosarul profesional al magistraților, caz în care dispoziția menționată din legea criticată vine într-o contradicție cu art.42 alin.(2) din legea în vigoare, nesupus modificării. Un alt exemplu este reprezentat de dosarele candidaților de la admiterea în magistratură [art.15 alin.(5), în vigoare, din Legea nr.303/2004], care, conform acestei dispoziții, devin publice. Așa cum a reținut chiar Curtea Constituțională în Decizia nr.45 din 30 ianuarie 2018, „date cu caracter personal sunt orice informații referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă; o persoană identificabilă este acea persoană care poate fi identificată, direct sau indirect, în mod particular prin referire la un număr de identificare ori la unul sau la mai mulți

factori specifici identității sale fizice, fiziologice, psihice, economice, culturale sau sociale [a se vedea art.3 lit.a) din Legea nr.677/2001]. Astfel, date cu caracter personal sunt chiar și numele și prenumele persoanei”. De altfel, și răspunsurile scrise furnizate de un candidat în cadrul unui examen profesional sau observațiile examinatorului referitoare la aceste răspunsuri pot cuprinde date personale, așa cum a stabilit și Curtea Europeană de Justiție în Hotărârea din 20 decembrie 2017, pronunțată în cauza Cauza C-434/16 *Peter Nowak împotriva Data Protection Commissioner*.

33. Același argument este valabil și pentru procedurile disciplinare care țin de organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii. Astfel, informațiile care vizează verificările efectuate de Inspekția Judiciară în conformitate cu prevederile Legii nr.317/2004 vor deveni, potrivit legii criticate, informații de interes public, chiar dacă se periclitează rezultatul anchetei disciplinare. Or, conform art.73 alin.(5) din forma actuală a Legii nr.317/2004: „*Actele, documentele sau orice alte informații care se află pe rolul Inspekției Judiciare au caracter confidențial, cu excepția celor care constituie, potrivit legii, informații de interes public*”, iar, datorită excepției prevăzute de art.12 lit.e) din Legea nr.544/2001, aceste informații erau exceptate, tocmai cu scopul protejării rezultatului anchetei disciplinare.

34. Cu privire la art.I pct.23 din lege, se arată că acesta încalcă art.1 alin.(5) din Constituție. În forma adoptată de Parlament, art.I pct.23 din lege reglementează doar parțial, procedura disciplinară pentru auditorii de justiție. După această reglementare de principiu, modificările operate vizează doar în parte modul de desfășurare a procedurii disciplinare.

35. Din analiza întregii abordări a legiuitorului cu privire la statutul auditorilor de justiție, se constată că acesta a reglementat condițiile de admitere la Institutul Național al Magistraturii, statutul, drepturile și obligațiile, incompatibilitățile și interdicțiile, abaterile disciplinare, sancțiunile aplicabile

auditorilor de justiție, fără ca procedura disciplinară să fie reglementată în mod complet prin același act normativ sau printr-un act normativ cu aceeași forță juridică, ceea ce ar impune o reanalizare a întregii reglementări în materie și completarea în mod corespunzător a acesteia. În plus, instituirea unei rezerve a legiitorului în privința modului de desfășurare a procedurii disciplinare împotriva auditorilor de justiție – menționând că procedura de cercetare disciplinară și de aplicare a sancțiunilor disciplinare se stabilește prin regulament al Institutului Național al Magistraturii, pentru ca apoi să reglementeze prin lege unele aspecte ale acestei proceduri disciplinare – încalcă prevederile constituționale cuprinse în art.1 alin.(5) din Constituție referitoare la principiul legalității, în dimensiunea sa referitoare la calitatea legii.

36. Cu privire dispozițiile art.I pct.30 din lege, se arată că acestea încalcă art.1 alin.(5), art.125 alin.(3) și art.128 alin.(1) și (2) din Constituție. Se apreciază că acest text de lege prezintă dificultăți majore de aplicare, întrucât legea nu prevede procedura prin care se stabilește care este candidatul care cunoaște mai bine limba acelei minorități, cum este verificat sau ce se întâmplă dacă sunt doi astfel de candidați. Nu este clar dacă această procedură presupune înființarea unei comisii sau cine stabilește acest aspect și nici modul de funcționare și verificare concretă a acestei condiții. Această reglementare lacunară lipsește norma de claritate și precizie, contrar exigențelor de calitate a legii prevăzute de art.1 alin.(5) din Constituție, astfel cum acestea au fost dezvoltate în jurisprudența Curții Constituționale. Se mai arată că această condiție – de cunoaștere a unei limbi a unei minorități naționale – nu reprezintă o condiție de promovare a examenului de capacitate, pentru a fi avută în vedere de către candidat și pentru a și-o însuși. Astfel, nefiind o condiție prealabilă și nederivând din prestația sa curentă, profesională, candidatului judecător sau procuror nu îi poate fi opusă ori impusă în exercitarea unui drept câștigat prin examen. Egalitatea în fața legii în acele circumstanțe în care „minoritatea” are o pondere de 50% și în care criteriile

obiective dispar, este înlocuită cu un alt criteriu bazat pe „cunoașterea” limbii minorității respective.

37. În plus, caracterul oficial al limbii române instituie obligativitatea utilizării acesteia în raporturile cetățenilor cu autoritățile statului, în această limbă fiind redactate și aduse la cunoștința publică toate actele oficiale ale statului român. Consacrarea constituțională a caracterului oficial al limbii române trebuie coroborată cu dispozițiile art.32 din Legea fundamentală referitoare la dreptul minorităților naționale de a învăța în limba lor maternă și de a fi instruite în această limbă și cu prevederile art.128 din Constituție care reglementează dreptul minorităților de a utiliza limba maternă în justiție. Mai mult, cu referire la condiția cunoașterii limbii minorităților naționale de către judecătorul/procurorul ce urmează să fie repartizat, nu există vreo dispoziție legală care să permită judecătorilor unei instanțe să efectueze ei înșiși traducerile în limba română, echivalând cu un cumul al calității de judecător cu cea de traducător/interpret autorizat. Acceptând și chiar reglementând în legea organică posibilitatea ca judecătorul/procurorul, cunoscător al limbii minorităților naționale, să efectueze el însuși traducerile în limba română, pentru întocmirea actelor procesuale și procedurale în limba română, s-ar ajunge la ignorarea incompatibilității constituționale instituită de art.125 alin.(3) din Legea fundamentală.

38. Ca atare, prin introducerea acestei cerințe privind cunoașterea limbii minorităților naționale drept criteriu pentru repartizarea în funcția de judecător sau procuror, Președintele României apreciază că se recunoaște dreptul magistratului de a utiliza o altă limbă decât cea română în cursul procedurilor judiciare, drept recunoscut și consacrat doar în favoarea cetățenilor români aparținând minorităților naționale, contravine art.128 alin.(1) din Constituție.

39. Cu privire la dispozițiile art.I pct.48 din lege, se arată că acestea încalcă art.1 alin.(5), art.124, art.125 alin.(3) și art.132 alin.(1) și (2) din Constituție. Se susține că această dispoziție reglementează practic un nou mod de

numire în magistratură, cu respectarea celor patru condiții enunțate. Textul criticat este incomplet și imprecis, contrar exigențelor art.1 alin.(5) din Constituție, deoarece nu este stabilită în mod corespunzător procedura aferentă unei asemenea numiri, aspect în măsură să creeze premise pentru interpretări diferite și aplicare neunitară.

40. Prin aceste propuneri se nesocotesc și actele internaționale care consacră principiile fundamentale privind independența judecătorilor – importanța selecției, pregătirii și a conduitei profesionale a acestora, respectiv a standardelor obiective ce se impun a fi respectate atât la intrarea în profesia de magistrat, cât și la instituirea modalităților de promovare. Potrivit Principiilor Fundamentale privind Independența Judecătorilor, adoptate de Congresul al VII-lea al Națiunilor Unite, aprobate prin rezoluțiile Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr.40/32 din 29 noiembrie 1985 și 40/146 din 13 decembrie 1985, „cei selectați pentru funcțiile de judecător vor fi persoane integre și competente, având pregătire adecvată sau calificare juridică. Orice metodă de selecție și de promovare a judecătorilor/procurorilor va fi elaborată astfel încât să nu permită numirile pe motive necorespunzătoare” (pct.10); de asemenea, se prevede că „promovarea judecătorilor, oriunde există un astfel de sistem, trebuie să aibă la bază factori obiectivi, în special calificarea profesională, integritatea și experiența.” (pct.13). Așadar, fără nicio limitare cu privire la activitățile pe care judecătorul, procurorul sau magistratul-asistent le poate desfășura între momentul încetării activității și momentul revenirii în rândul personalului activ (activități economice, politice sau de altă natură) căruia, din punct de vedere normativ, îi sunt interzise tocmai prin statutul funcției sale, textul criticat aduce atingere înfăptuirii justiției și fragilizează sistemul judiciar, afectând statutul judecătorilor și procurorilor și chiar înfăptuirea justiției, contrar articolelor art.124, art.125 alin.(3), art.132 alin.(1) și (2) din Constituție.

41. Cu privire la dispozițiile art.I pct.49 din lege, se arată că acestea încalcă art.1 alin.(5) și art.16 alin.(1) din Constituție. În raport cu conținutul tezei finale a textului analizat, se consideră că nu există o rațiune pentru care formarea inițială și continuă să reprezinte un drept și o îndatorire doar pentru judecător, nu și pentru procuror, aspect ce contravine art.16 alin.(1) din Constituție, din acest punct de vedere, cele două categorii socio-profesionale aflându-se în aceeași situație juridică. În egală măsură, legea reglementează formarea inițială pentru viitorii magistrați, indiferent dacă sunt judecători sau procurori, iar alin.(1) face referire la formarea profesională continuă a judecătorilor și procurorilor. Aceste dispoziții vin în contradicție și cu art.36 din Legea nr.303/2004, în vigoare și nemodificat prin legea supusă controlului Curții, care instituie responsabilitatea pentru formarea profesională continuă în sarcina „fiecărui judecător și procuror, prin pregătire individuală”, aspect contrar art.1 alin.(5) din Constituție în dimensiunea sa referitoare la calitatea legii.

42. Cu privire la dispozițiile art.I pct.53 din lege, se arată că acestea încalcă art.1 alin.(4) și (5), art.73 alin.(3) lit.j) și art.147 alin.(4) din Constituție. Această reglementare vine în contradicție cu prevederea cuprinsă în art.40 alin.(1) lit.g) și alin.(2) lit.h) din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, iar prin reglementarea diferită și chiar contradictorie, în cuprinsul a două dintre actele normative referitoare la justiție, a termenelor pentru realizarea aceleiași proceduri de evaluare a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor se încalcă art.1 alin.(5) din Constituție.

43. În ceea ce privește soluția legislativă, potrivit căreia, pentru evaluarea parchetelor de pe lângă curțile de apel, comisiile de evaluare se constituie prin hotărâre a colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, se arată că nu corespunde intenției declarate a legiuitorului de a separa complet carierele judecătorilor de cele ale procurorilor. În condițiile în care, din reglementarea menționată, rezultă că Înalta Curte de Casație și Justiție, prin colegiul său de

conducere, dispune asupra constituirii comisiilor de evaluare a activității profesionale a procurorilor de la parchetele de pe lângă curțile de apel, în acest mod activitatea judecătorilor de la instanța supremă va interfera, fără nicio îndoială, în activitatea procurorilor ce urmează a fi evaluați.

44. Se mai susține că transferul competenței de stabilire a regulamentului privind evaluarea activității profesionale de la Plenul Consiliului Superior al Magistraturii la secțiile acestuia reprezintă o încălcare a rolului dat de Legea fundamentală organismului colegial, reprezentat de Consiliul Superior al Magistraturii. Singura atribuție dată în mod separat secțiilor de către constituant este cea în materie disciplinară, orice alte atribuții, precum cele de stabilire a regulamentelor de evaluare a activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, fiind de competența Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

45. Cu privire la dispozițiile art.I pct.54 din lege, se arată că acestea încalcă art.133 alin.(1) și (7) din Constituție. În acest sens, se susține că, întrucât hotărârile secțiilor nu mai sunt supuse niciunui control al Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, dispoziția în discuție aduce atingere rolului constituțional al Consiliului Superior al Magistraturii, determinând și inaplicabilitatea art.133 alin.(7) din Constituție, care prevede că hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii sunt definitive și irevocabile, singura excepție fiind cea a hotărârilor date în materie disciplinară. Așadar, noua prevedere introduce o procedură derogatorie de la procedurile reglementate de către legiuitorul constituant prin raportare la rolul Consiliului Superior al Magistraturii, fiind contrară art.133 alin.(1) și (7) din Constituție.

46. Cu privire la dispozițiile art.I pct.61 din lege, se arată că încalcă art.1 alin.(5) din Constituție. Astfel, se susține că, față de forma aflată în vigoare, se introduce o nouă etapă a promovării în funcție a judecătorilor și procurorilor, cea reprezentată de promovarea efectivă realizată printr-o probă constând în evaluarea activității și conduitei candidaților în ultimii 3 ani. Formularea generală prin

folosirea sintagmei „*evaluarea activității și conduitei*”, fără precizarea altor elemente în textul legii, lipsește norma de claritate și precizie, contrar art.1 alin.(5) din Legea fundamentală. Astfel, textul legii nu prevede și un set de criterii clare, obiective, care să pună accent pe calitățile, competențele și meritele reale ale magistraților care participă la concursul de promovare. Lipsa de claritate a legii este de natură să lase loc influențelor în promovarea magistraților, aspect deosebit de important pentru neutralitatea sistemului judiciar.

47. Cu privire la dispozițiile art.I pct.75 din lege, se arată că acestea încalcă art.1 alin.(5) din Constituție. Se susține că legiuitorul a reglementat momentele procesuale ale pronunțării, redactării și atacării hotărârii pronunțate de secțiile Consiliului Superior al Magistraturii, fără însă a reglementa procedura prealabilă pronunțării hotărârii. Astfel, legiuitorul nu prevede cine are inițiativa suspendării judecătorului sau procurorului din funcția de conducere. Lipsa acestei reglementări poate conduce la necesitatea adoptării unor completări ulterioare, întrucât se impune a fi reglementată modalitatea de sesizare a secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii pentru a dispune suspendarea din funcția de conducere a judecătorului sau procurorului, până la finalizarea procedurii de revocare din funcțiile de conducere. Se constată, astfel, că dispoziția legală menționată nu este completă și precisă, contrar prevederilor art.1 alin.(5) din Constituție.

48. Cu privire la dispozițiile art.I pct.79 din lege, se arată că acestea încalcă art.16 alin.(1) din Constituție. Se susține că, întrucât textul criticat a eliminat concursul constând în proba scrisă pentru promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție, a fost eliminată o garanție a derulării unui concurs într-un mod cât mai obiectiv, care să asigure promovarea la instanța supremă a judecătorilor cu un înalt nivel de pregătire profesională. Prin menținerea doar a probei interviului pentru candidați se relativizează standardele profesionale, cu efect asupra calității activității judecătorilor instanței supreme, este sporită doza de subiectivism și, în același timp, se creează discriminări între promovările în

funcții de execuție la celelalte instanțe și cele la Înalta Curte de Casație și Justiție. Pe de altă parte, obiectul interviului este identic cu cel al verificărilor efectuate de către Inspekția Judiciară în procedura prevăzută de Regulamentul privind promovarea în funcțiile de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție. Cu alte cuvinte, toate datele care formează obiect al interviului se regăsesc în Raportul întocmit de către inspectorii judiciari cu ocazia verificărilor ce au tocmai acest obiect.

49. Inechitatea în reglementarea procedurilor de promovare la instanțele superioare este cu atât mai evidentă cu cât gradul de exigență profesională trebuie să fie direct proporțional cu ierarhia instanțelor de judecată în sistemul judiciar român, fiind imperios necesar ca la instanța supremă să își desfășoare activitatea judecători care au dovedit că dețin cunoștințe teoretice și practice temeinice în specializarea pentru care candidează. Tratamentele diferențiate aplicat de legiuitor, nejustificat obiectiv și rațional este unul contrar art.16 alin.(1) din Constituție.

50. Cu privire la dispozițiile art.I pct.104 din lege, se arată că încalcă art.1 alin.(3) și (5), art.16 alin.(1), art.124 alin.(4) și art.132 alin.(1) din Constituție. În acest sens, se susține că, în acord cu această modificare, judecătorul sau procurorul este suspendat din funcție când a fost trimis în judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni, după confirmarea judecătorului de cameră preliminară. Se creează, astfel, o situație privilegiată pentru judecători și procurori, în condițiile în care ei sunt cei dintâi chemați să aplice legea și să vegheze la respectarea ei, și se introduce un dublu standard în materia suspendării raporturilor de muncă ca urmare a desfășurării unor proceduri judiciare, care apare ca un demers arbitrar, fără nicio justificare rațională, obiectivă și rezonabilă.

51. Pentru aceste considerente, se arată că modificarea operată stabilește un privilegiu pentru judecători și procurori, care, spre deosebire de celelalte categorii de persoane ce exercită atribuții de autoritate publică, sunt suspendați numai după confirmarea judecătorului de cameră preliminară, aspect ce contravine

art.16 alin.(1) din Constituție. Or, importanța unei suspendări imediate a magistraților trimiși în judecată a fost subliniată și de Comisia Europeană în Raportul privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare din luna iulie 2012.

52. În plus, posibilitatea lăsată judecătorilor și procurorilor trimiși în judecată de a continua să își exercite prerogativele între momentul trimiterii în judecată și momentul confirmării judecătorului de cameră preliminară, cu toate drepturile și responsabilitățile pe care exercițiul autorității de stat le implică, în condițiile în care s-ar afecta activitatea și imaginea publică a autorității, contravine principiului statului de drept și principiului supremației Constituției și a obligativității respectării legilor, consacrate de art.1 alin.(3) și (5) din Constituție și, totodată, vulnerabilizează încrederea cetățenilor în autoritățile statului, afectând deopotrivă independența judecătorilor și statutul procurorilor, prevăzute de art.124 alin.(4) și art.132 alin.(1) din Legea fundamentală.

53. Cu privire la dispozițiile art.I pct.107 din lege, se arată că acestea încalcă art.1 alin.(3) și (5), art.124 alin.(3) și art.132 alin.(1) din Constituție. Noua soluție legislativă preconizată în privința art.62 alin.(1¹) din Legea nr.303/2004 contrazice chiar alin.(1) al aceluiași text. Dacă acesta din urmă, astfel cum este modificat de legea supusă controlului Curții, prevede că judecătorul sau procurorul este suspendat când a fost trimis în judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni, după confirmarea judecătorului de cameră preliminară, art.62 alin.(1¹) stabilește că judecătorul sau procurorul poate fi suspendat dacă a fost trimis în judecată pentru o infracțiune, în măsura în care se apreciază, în raport de circumstanțele cauzei, că se aduce atingere prestigiului profesiei. Astfel, în cadrul aceluiași articol, sunt instituite două reguli diferite pentru aceeași situație: trimiterea în judecată a unui judecător sau procuror. O astfel de contradicție lipsește norma de claritate și de previzibilitate, fiind imposibil de determinat conduita care trebuie urmată într-o

atare situație, ceea ce contravine cerințelor de calitate a legii instituite prin art.1 alin.(5) din Constituție.

54. Dacă s-ar interpreta că pentru orice infracțiune, în momentul trimerii în judecată, se poate realiza această apreciere asupra afectării sau nu a prestigiului profesiei, s-ar ajunge la situația în care norma juridică ar fi golită de conținut. În forma aflată în vigoare, o astfel de evaluare este posibilă doar pentru infracțiunile săvârșite din culpă, nu și pentru cele intenționate. În aceste condiții, noua prevedere elimină practic un standard de integritate în ceea ce privește categoria socio-profesională a magistraților. Chiar dacă opțiunea pentru o suspendare de drept sau una facultativă aparține legiuitorului, reglementarea trebuie să respecte prevederile constituționale și principiile de drept general valabile. Astfel, o eliminare a acestui standard în sensul în care sfera infracțiunilor pentru care suspendarea este facultativă este extinsă de la infracțiunile din culpă la toate infracțiunile aduce atingere art.1 alin.(3) din Constituție referitoare la statul de drept și obligației legiuitorului de a institui criterii și standarde clare de conduită morală în rândul persoanelor care exercită prerogative de putere publică. Mai mult decât atât, instituirea posibilității ca un magistrat trimis în judecată pentru o infracțiune intenționată să fie menținut în funcție, dacă se apreciază că o astfel de infracțiune nu aduce atingere prestigiului profesiei, reprezintă o afectare a independenței judecătorilor prevăzută de art.124 alin.(3) și a statutului procurorilor și a principiilor legalității și imparțialității care le guvernează activitatea, conform art.132 alin.(1) din Constituție.

55. Cu privire la dispozițiile art.I pct.134 din lege, se arată că acestea încalcă art.1 alin.(5) și art.133 alin.(1) din Constituție. Prin textul criticat s-a atribuit Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii competența de a „apăra independența puterii judecătorești” iar Plenului Consiliului Superior al Magistraturii competența de a soluționa „sesizările privind apărarea independenței autorității judecătorești în ansamblul său”, „cu avizul fiecărei secții”. Se arată că

Parlamentul a eliminat caracterul conform al avizelor, dar a separat, în același timp, atribuțiile celor două secții ale Consiliului Superior al Magistraturii în această materie.

56. Mai mult, prin modificările aduse, legiuitorul a introdus o nouă atribuție pentru Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii și anume: dreptul, respectiv obligația ca, la cerere sau din oficiu „să apere independența puterii judecătorești”. Noua atribuție dată Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii este una care vizează substanța legii. Această modificare nu are legătură cu Decizia nr.252 din 19 aprilie 2018, în care Curtea Constituțională a arătat că nu este de competența secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii să soluționeze aspecte care țin de apărarea independenței autorității judecătorești în ansamblul său, ci de competența Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, prin prisma rolului său constituțional de garant al independenței justiției. Dat fiind faptul că această modificare nu vizează nici prevederile legale constatate ca fiind neconstituționale, nici prevederi care se găsesc într-o legătură indisolubilă cu dispozițiile declarate ca fiind neconstituționale și nici alte prevederi care, deși nu sunt în relație indisolubilă cu acestea, trebuie recorelate ca urmare a modificărilor operate în vederea punerii de acord cu decizia Curții Constituționale, astfel cum s-a arătat în jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr.250 din 19 aprilie 2018), se apreciază că Parlamentul a depășit limitele de a pune legea în acord cu Decizia Curții Constituționale nr.252 din 19 aprilie 2018, încălcând art.147 alin.(2) din Constituție. Dacă se apreciază că nu s-au depășit limitele reexaminării în acest caz, reglementarea atribuției Secției pentru judecători de a apăra „independența puterii judecătorești” este una incompletă și neclară, contrar exigențelor de calitate a legii. Se observă că, în privința apărării judecătorilor sau procurorilor, legea menționează că aceștia se pot adresa direct secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii pentru a dispune măsurile necesare, conform legii. Însă, în cazul noii atribuții introduse de legiuitor prin art.75 alin.(1) lit.c), reglementarea

nu precizează cum se exercită această atribuție, respectiv dacă ea este exercitată din oficiu sau la cerere, iar dacă s-ar concluziona că se realizează la cerere, care sunt titularii care au posibilitatea de a sesiza Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii. Reglementarea în acest mod a acestei atribuții creează confuzie și lipsește norma de previzibilitate, încălcându-se totodată art.1 alin.(5) din Constituție în componenta sa referitoare la calitatea legii. Totodată, introducerea acestei atribuții vine în contradicție cu rolul constituțional al Consiliului Superior al Magistraturii de garant al independenței justiției prevăzut de art.133 alin.(1) din Legea fundamentală. În conformitate cu dispozițiile constituționale, competența generală de garant al independenței justiției aparține Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, ca organism colectiv reprezentativ al autorității judecătorești, iar Secțiile au doar o competență specială, de atribuire, limitată numai la răspunderea disciplinară a magistraților. De altfel, materia răspunderii disciplinare este singura pe care art.134 alin.(2) din Legea fundamentală o atribuie tot Consiliului Superior al Magistraturii, dar prin secțiile sale.

57. Pentru aceste considerente, întrucât un astfel de subiect nu vizează apărarea reputației unui singur judecător sau protejarea acestuia de orice imixtiune de natură să-i afecteze independența sau imparțialitatea, ci chiar „apărarea independenței puterii judecătorești”, în ansamblul său, această atribuție ar trebui să revină tot Consiliului Superior al Magistraturii în componența sa plenară, în caz contrar, încălcându-se art.133 alin.(1) din Legea fundamentală.

58. Cu privire la dispozițiile art.I pct.142 din lege, se arată că acestea încalcă art.1 alin (3), art.21 și art.124 alin.(1) și (3) din Constituție. În acest sens, se susține că introducerea posibilității de pensionare a judecătorilor/procurorilor care au între 20 și 25 de ani vechime în magistratură să se poată realiza chiar înainte de împlinirea vârstei de 60 de ani. O astfel de prevedere pune în pericol chiar funcționarea sistemului judiciar, prin impactul negativ semnificativ asupra calității

actului de justiție dat de ieșirea din sistemul judiciar a judecătorilor și procurorilor specializați, cu o experiență profesională construită de-a lungul unei cariere. În plus, este afectată și capacitatea generală de funcționare a instanțelor și parchetelor. O pensionare masivă în rândul magistraților conduce, în mod automat, la o supraîncărcare a instanțelor și la blocaje reale ale funcționării sistemului judiciar. Ca atare, reglementările în discuție au un impact direct asupra exercitării dreptului fundamental al accesului la justiție și dreptul cetățenilor la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, fiind contrare art.21 din Constituție.

59. Se susține că, în opinia preliminară a Comisiei de la Veneția, publicată în data de 13 iulie 2018, se arată că o astfel de modificare combinată cu alte modificări (precum schimbarea componenței completurilor de judecată, dublarea perioadei de pregătire în cadrul Institutului Național al Magistraturii) poate afecta în mod serios „eficiența și calitatea actului de justiție”. De asemenea, în opinia preliminară a Comisiei de la Veneția s-a arătat că o astfel de modificare reprezintă un pericol real pentru continuarea consolidării luptei anticorupție în România.

60. Mai mult, blocajul instituțional ce poate fi generat de prevederile amintite afectează chiar înfăptuirea justiției și independența sa, atât în componenta instituțională, ce privește buna funcționare a sistemului judiciar, cât și în componenta sa personală, care se referă la independența judecătorului, contrar art.124 alin.(1) și (3). În plus, prin instituirea acestor dispoziții care sunt apte să creeze un dezechilibru major la nivelul sistemului judiciar, este afectat chiar fundamentul statului de drept, prevederile în discuție fiind contrare și art.1 alin.(3) din Legea fundamentală.

61. Cu privire la dispozițiile art.I pct.151 din lege, se arată că acestea încalcă art.1 alin.(5), art.52 alin.(3) și art.147 alin.(4) din Constituție. Se apreciază că definiția dată erorii judiciare nu corespunde Deciziilor Curții Constituționale nr.45 din 30 ianuarie 2018 și nr.252 din 19 aprilie 2018. Reglementarea păstrează un caracter general, aspect sancționat de Curtea Constituțională chiar în Decizia

nr.252 din 19 aprilie 2018, paragraful 252. Încălcarea acestui considerent este confirmată și de modul de formulare a art.96 alin.(4) care menționează că „*Prin Codul de procedură civilă și Codul de procedură penală, precum și prin alte legi speciale, pot fi reglementate ipoteze specifice în care există eroare judiciară*”. Or, obligația legiuitorului fixată de Curtea Constituțională era tocmai de a identifica și reglementa acele încălcări ale normelor de drept material sau procesual care se circumscriu noțiunii de eroare judiciară, în sensul considerentelor din Decizia nr.252 din 19 aprilie 2018. Legiuitorul a păstrat o definiție generală, de principiu, a erorii judiciare, făcând trimitere la alte reglementări necesare pentru a completa această definiție, aspect ce încalcă art.147 alin.(4) din Constituție referitor la efectul obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.

62. În mod suplimentar, se arată că folosirea în definiția erorii judiciare a sintagmei „încălcarea evidentă”, în lipsa unor criterii de apreciere a unei astfel de încălcări, lipsește norma de claritate și precizie, contrar exigențelor de calitate a legii stabilite de art.1 alin.(5) din Constituție. Este adevărat că unul dintre elementele de care trebuia să țină cont legiuitorul era gravitatea încălcării unor norme de drept material sau procesual, dar o preluare *tale quale* a considerentelor Curții Constituționale, fără detalierea clară a unor astfel de dispoziții lipsește norma de claritate și destinatarii acesteia de posibilitatea de a prevedea conduita de urmat.

63. Se mai arată că, prin textul criticat, legiuitorul a reglementat o procedură prin care nu se declanșează în mod automat acțiunea în regres – menționând că declanșarea acțiunii în regres se realizează după transmiterea unui raport consultativ al Inspecției Judiciare și după „o proprie evaluare” a Ministerului Finanțelor Publice –, însă, omisiunea reglementării prin lege a unei proceduri clare prin care să fie realizată această „evaluare proprie” este de natură să creeze impredictibilitate în aplicarea normei. În aceste condiții, soluția aleasă de legiuitor nu îndeplinește exigențele de calitate a legii și pune în discuție chiar coerența

procedurii privind răspunderea magistraților, contrar art.52 alin.(3) din Constituție. Acest lucru este evidențiat și în opinia preliminară a Comisiei de la Veneția cu privire la aceste modificări, care arată că nu sunt prevăzute criteriile pentru realizarea evaluării proprii a Ministerului Finanțelor Publice, organ al administrației publice centrale, și că o astfel de instituție exterioară sistemului judiciar nu reprezintă cea mai bună soluție în privința includerii sale în această procedură, acesta neputând avea un rol în evaluarea existenței sau a cauzelor erorilor judiciare.

64. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, obiecția de neconstituționalitate a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a-și exprima punctele lor de vedere.

65. **Președintele Camerei Deputaților** apreciază că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă, respectiv inadmisibilă cu privire la criticile de neconstituționalitate intrinsecă.

66. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă, se arată că, în ceea ce privește regimul juridic aplicabil sesiunilor extraordinare, legiuitorul constituant a dispus exclusiv cu privire la două aspecte: subiectele de drept competente să solicite convocarea fiecărei Camere în sesiune extraordinară (corelativ principiului constituțional al autonomiei fiecărei Camere a Parlamentului, statuat în art.64) și subiectul de drept abilitat să convoace efectiv Camera în cauză în sesiune extraordinară, în absența oricărei alte dispoziții de fond ori procedurale, ca expresie a aceluiași principiu fundamental al autonomiei parlamentare.

67. Dispoziția constituțională nu prevede modalitatea concretă în care să se realizeze solicitarea, nefiind reglementate elemente de conținut asociate acestui demers constituțional. Ca urmare, aspecte de această natură au putut fi înscrise în regulamentele parlamentare, fiind lăsate la latitudinea celor abilitați să le aplice în

mod direct. Față de această situație, potrivit practicii Curții Constituționale, se susține că modalitatea de aplicare a prevederilor regulamentare ale celor două Camere ale Parlamentului nu pot fi reținute sub forma criticilor de neconstituționalitate (a se vedea, cu titlu de exemplu, Decizia nr.223 din 13 aprilie 2016 sau Decizia nr.738 din 19 septembrie 2012).

68. Din perspectiva dispozițiilor art.66 alin.(2) din Constituție, în ședința Biroului permanent al Camerei Deputaților din data de 27 iunie 2018, la punctul 12 de pe ordinea de zi, a fost înscris proiectul de decizie privind convocarea Camerei Deputaților în sesiune extraordinară. Prin prisma prevederilor art.21 alin.(2) din Regulamentul Camerei Deputaților, „*Președintele Camerei Deputaților face parte din Biroul permanent al Camerei Deputaților și este președintele acestuia. Din Biroul permanent al Camerei Deputaților mai fac parte 4 vicepreședinți, 4 secretari și 4 chestori.*” Caracterul colegial al acestui for de conducere parlamentar și modalitatea în care se desfășoară lucrările în cadrul acestuia determină, în mod obiectiv, necesitatea ca cel puțin unul dintre membrii săi să propună organismului colegial măsura preconizată, propunere care îmbracă forma unor acte pregătitoare, aferente etapei procedurilor prealabile, etapă pe care legiuitorul constituant nu a avut-o în vedere, din perspectiva caracterului pregătitor al acestor lucrări.

69. Referitor la mecanismul de adoptare a hotărârilor în Biroul Permanent, se precizează că, prin Decizia Biroului Permanent al Camerei Deputaților nr.2/2016 pentru aprobarea Normelor tehnice privind pregătirea, prezentarea și circuitul documentelor care se supun dezbaterii Biroului Permanent al Camerei Deputaților și Comitetului liderilor grupurilor parlamentare, sunt stabilite procedurile interne de inițiere, elaborare, pregătire și prezentare a tuturor documentelor care se înscriu în ordinea de zi a acestuia. Toate documentele care urmează să fie prezentate Biroului Permanent al Camerei Deputaților, respectiv documentele compartimentelor de specialitate din cadrul serviciilor Camerei Deputaților, documentele structurilor

politice ale Camerei Deputaților sau ale Parlamentului, solicitările parlamentarilor, solicitările altor autorități și instituții, solicitările altor subiecți, se depun la Secretarul General al Camerei Deputaților. Secretarul General al Camerei Deputaților întocmește, cu aprobarea prealabilă a Președintelui Camerei Deputaților, proiectul ordinii de zi a Biroului Permanent. Respectând această procedură, Președintele Camerei Deputaților a depus un proiect de decizie privind convocarea Camerei Deputaților în sesiune extraordinară, cu ordine de zi și cu perioada de desfășurare a acesteia. Această solicitare a Președintelui Camerei Deputaților, de convocare a unei sesiuni extraordinare, a fost dezbătută de Biroul Permanent al Camerei Deputaților, în ședința din 27 iunie 2018 și, în urma însușirii acestei propuneri de către majoritatea membrilor Biroului Permanent, solicitarea Președintelui s-a transformat în cerere de convocare a sesiunii extraordinare. Toate chestiunile înscrise pe ordinea de zi, ca și altele supuse analizei Biroului permanent, se finalizează prin vot. Potrivit dispozițiilor art.32 alin.(3) din același regulament, *„Materialele înscrise pe ordinea de zi a Biroului permanent se aprobă sau se resping cu votul majorității celor prezenți.”*

70. Raportat la cauza de față, se observă că, în cadrul ședinței Biroului permanent al Camerei Deputaților din data de 27 iunie 2018, după cum rezultă din stenograma ședinței publicată pe site-ul Camerei Deputaților, dezbaterile referitoare la punctul 12 sunt centrate pe două subiecte: sesiunea extraordinară și ordinea de zi a acesteia. Majoritatea membrilor Biroului permanent și-au exprimat acordul față de propunerea de organizare a unei sesiuni extraordinare și au fost formulate puncte de vedere cu privire la ordinea de zi propusă pentru sesiunea respectivă. În finalul dezbaterilor referitoare la ordinea de zi, președintele de ședință a supus votului propunerea de completare a acesteia cu 7 proiecte de lege, propuse de Grupul parlamentar al Partidului Național Liberal, Grupul parlamentar ALDE (Alianța liberalilor și democraților), respectiv Grupul parlamentar al

minorităților naționale, iar propunerea a fost adoptată cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți ai Biroului permanent al Camerei Deputaților.

71. Având în vedere aspectele prezentate prin raportare la sensul și conținutul normativ al dispozițiilor constituționale înscrise în art.66 alin.(2), se apreciază că dispozițiile constituționale invocate au fost respectate, neputând fi puse la îndoială intenția și acordul, dat prin vot de către majoritatea membrilor prezenți ai Biroului permanent al Camerei Deputaților cu privire la organizarea unei sesiuni extraordinare ulterior închiderii primei sesiuni ordinare a anului 2018. Certitudinea unei asemenea decizii este singura care a condus la adoptarea cu unanimitate a ordinii de zi, astfel cum aceasta a fost completată la propunerea liderilor unor grupuri parlamentare.

72. În virtutea recunoașterii rolului preeminent al plenului Camerei Deputaților, potrivit art.84 alin.(9) teza a doua din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, „*Neaprobarea de către Cameră a ordinii de zi solicitate împiedică ținerea sesiunii extraordinare.*”, aceasta fiind singura împrejurare prevăzută în regulament în care sesiunea extraordinară nu are loc. Or, potrivit stenogramei ședinței Camerei Deputaților din data de 2 iulie 2018, ordinea de zi înscrisă în Decizia Președintelui Camerei Deputaților nr.5/2018, cu modificările și completările propuse în cadrul ședinței de plen, a fost aprobată. Tot în sensul respectării prevederilor constituționale indicate, se subliniază că în preambulul Deciziei Președintelui Camerei Deputaților nr.5/2018 se invocă drept temei juridic dispozițiile „*art.66 alin.(2) și art.115 alin.(5) din Constituția României, republicată*” și „*ale art.32 alin.(1) lit.b) și art.84 alin.(8) și (10) din Regulamentul Camerei Deputaților*”, care reglementează tocmai competența Biroului permanent al Camerei Deputaților de a solicita convocarea unei sesiuni extraordinare.

73. Cu privire la rolul vicepreședinților Camerei Deputaților de a exercita competențele președintelui acesteia, conform dispozițiilor art.35 alin.(2) din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, „*Vicepreședinții conduc activitatea*

Biroului permanent și a plenului Camerei Deputaților, la solicitarea președintelui sau, în absența acestuia, prin decizie a președintelui Camerei Deputaților.”

74. În ceea ce privește înscrierea pe ordinea de zi a Camerei Deputaților a proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (PLx 418/2017), se apreciază caracterul legitim al acestei măsuri, lipsită de interferențe constituționale, chiar dacă legea adoptată a fost trimisă spre promulgare. Se arată că, în măsura în care proiectul de lege „*nu ar mai fi pe agenda Parlamentului*”, acesta nu l-ar mai putea dezbate, modifica, adopta în forma rezultată. Or, sub aspectul conținutului normativ, instituția juridică a promulgării legilor este reglementată de legiuitorul constituant în Secțiunea a 3-a a Capitolului I al Titlului III din Constituția României, republicată, dedicată exclusiv legiferării. Sunt invocate și considerentele Deciziei nr.252 din 19 aprilie 2018, în sensul că procesul legislativ se încheie după adoptarea definitivă a legilor, „aceasta implicând atât punerea de acord cu deciziile de neconstituționalitate pronunțate de Curtea Constituțională în cadrul controlului a priori de constituționalitate, cât și pronunțarea asupra cererii de reexaminare formulate de Președintele României.”

75. Cu privire la criticile de neconstituționalitate referitoare la faptul că, în procedura reexaminării legii la cererea Președintelui României, aceasta trebuia înaintată Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, iar, prin înaintarea acesteia către Comisia juridică, de disciplină și imunități situație s-ar încălca dispozițiile art.1 alin.(5), ale art.64 alin.(4) și ale art.147 alin.(4) din Constituție, se arată că dreptul exclusiv al Președintelui României de a solicita Parlamentului reexaminarea legilor, înainte de promulgarea acestora, este reglementat de legiuitorul constituant în art.77, dedicat promulgării legii, ca parte componentă a secțiunii referitoare la legiferare, ca menire fundamentală a Parlamentului. Procedura parlamentară aferentă reexaminării legilor este, însă,

lăsată de legiuitorul constituant la latitudinea autorității legiuitoare, corespunzător principiului constituțional al autonomiei Camerelor Parlamentului. Ca urmare, regulamentele celor două Camere cuprind dispoziții referitoare la reexaminarea legilor la cererea Președintelui României. Astfel, art.137 din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, reglementează la alin.(2) că „*Reexaminarea legii pe baza cererii Președintelui României se face cu respectarea procedurii legislative.*” Reexaminarea legilor la cererea Președintelui României este reglementată în mod substanțial diferit în Regulamentul Camerei Deputaților față de reexaminarea legilor în cazurile de neconstituționalitate, în care Parlamentul este obligat să pună dispozițiile legale respective în acord cu decizia Curții Constituționale. Deși, în ambele situații, este înscrisă în sens general în legea fundamentală noțiunea de „reexaminare” a legilor în cauză, autoritatea legiuitoare beneficiază de plenitudine de competențe în sensul instituirii normelor procedurale aplicabile, având în vedere specificul celor două situații, corespunzător prevederilor constituționale.

76. Spre deosebire de situația în care sunt incidente dispozițiile art.147 alin.(2) din Constituție, când Biroul permanent al Camerei Deputaților este ținut să sesizeze Comisia juridică, de disciplină și imunități și comisia permanentă sesizată în fond cu proiectul de lege sau propunerea legislativă în vederea reexaminării prevederilor declarate neconstituționale [art.134 alin.(1) din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat], în situația examinată, Biroul permanent este abilitat să aplice procedura legislativă în ceea ce privește comisia competentă să se pronunțe prin raport asupra solicitărilor formulate de Președintele României [art.137 alin.(2) din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat].

77. *Stricto sensu*, procedura legislativă este reglementată în art.92 - 114, înscrise în Secțiunea a 3-a a Capitolului II din Regulamentul Camerei Deputaților. Conform art.95 din Regulamentul Camerei Deputaților „*Proiectele de legi (...) se*

trimit de îndată de Biroul permanent spre dezbatere și avizare comisiilor permanente competente, cu respectarea prevederilor art.92, după caz.”

78. Diferențele de reglementare dintre cele două situații, astfel cum sunt prevăzute în Regulamentul Camerei Deputaților, sunt justificate în mod obiectiv de o realitate incontestabilă. Astfel, deciziile prin care se constată neconstituționalitatea vizează aspecte juridice, constând în necorelarea unor prevederi legale cu dispozițiile ori principiile constituționale, situație care implică cu prioritate competența Comisiei juridice, de disciplină și imunități, pe lângă comisia sesizată în fond. În schimb, cererea de reexaminare a legii formulate de Președintele României poate viza, după caz, o multitudine de aspecte, precum cele de constituționalitate, de legalitate (care pot viza neconformitatea cu legislația națională sau europeană), de oportunitate, obiecții redacționale, probleme de formă sau/și probleme de fond, care pot avea în vedere legea în întregime sau doar unele dintre dispozițiile acesteia. Ca urmare, în funcție de conținutul obiecțiilor formulate în cererea de reexaminare, Biroul permanent al Camerei Deputaților poate sesiza comisiile parlamentare în a căror sferă de activitate se includ obiecțiile respective, pe baza competențelor comisiilor statuate în dispozițiile reglementare.

79. Senatul și Camera Deputaților sunt singurele corpuri deliberative prin care Parlamentul își îndeplinește atribuțiile constituționale, iar „situația în care o comisie parlamentară, din diverse motive, nu-și poate duce la îndeplinire activitatea, respectiv întocmirea unui raport sau a unui aviz, nu este de natură a împiedica plenul fiecărei Camere de a dezbate și de a decide direct asupra problemelor care intră în atribuțiile sale. În fond, specificul activității unei Camere a Parlamentului este de a adopta o decizie colectivă, luată cu majoritatea voturilor, după o dezbatere publică. Orice altă concluzie ar echivala, pe de o parte, cu o supradimensionare a rolului comisiilor de lucru ale Parlamentului, prin atribuirea unor efecte mult sporite actelor pe care aceste organe de lucru le adoptă, împrejurare care excedează cadrului constituțional și regulamentar în care acestea

activează, și, pe de altă parte, ar echivala cu o deturnare a rolului Parlamentului, în ansamblul său, ca organ reprezentativ suprem al poporului român, care beneficiază de o legitimitate originară, fiind exponentul intereselor întregii națiuni.” (Decizia nr.209 din 7 martie 2012).

80. Cu privire la criticile de neconstituționalitate intrinsecă, se arată că o parte dintre prevederile contestate au mai fost supuse analizei forului constituțional tot prin raportare la dispozițiile constituționale invocate în sesizarea examinată, iar Curtea le-a respins ca inadmisibile sau neîntemeiate, după caz.

81. În raport cu particularitățile procedurale înregistrate de legea contestată și supusă controlului *a priori* de constituționalitate în repetate rânduri, se apreciază că cererea de neconstituționalitate cuprinde elemente care conduc la inadmisibilitatea obiecțiilor de neconstituționalitate invocate.

82. Astfel, în situațiile în care criticile autorului obiecției de neconstituționalitate vizează texte de lege care nu au făcut obiectul reexaminării în sensul art.147 alin.(2) din Constituție, obiecția de neconstituționalitate nu îndeplinește o condiție de admisibilitate, și anume aceea de a se limita la modificările care au fost aduse legii în procesul de reexaminare a acesteia în conformitate cu prevederile art.147 alin.(2) din legea fundamentală. În acest sens, se invocă Decizia Curții Constituționale nr.975 din 7 iulie 2010. Totodată, se arată că dreptul de a formula obiecțiuni înainte de promulgarea legii nu se poate exercita *sine die*, iar atunci când acest drept este exercitat, sesizarea ar trebui să cuprindă toate temeiurile constituționale, respectiv să se raporteze la toate prevederile legale considerate a încălca dispozițiile constituționale invocate. Admițând că se pot formula obiecții de neconstituționalitate asupra unor dispoziții care au mai fost supuse controlului de constituționalitate, chiar și sub aspectul unor temeiuri constituționale diferite, motivat de faptul că Parlamentul, în demersul său de a pune de acord dispoziția declarată neconstituțională cu decizia Curții, a adoptat un

text nou față de textul declarat neconstituțional, se poate ajunge în situația repetării criticilor de neconstituționalitate ori de câte ori se ivește un astfel de prilej.

83. Subsecvent, cu privire la pretinsa neconstituționalitate a art.I pct.6 [cu referire la art.4 alin.(3)], pct.8 [cu referire la art.6 alin.(2¹)], pct.9 [cu referire la art.7 alin.(6) - (9)], pct.26 [cu referire la art.18 alin.(9) - (11)], pct.30 [cu referire la art.21 alin.(3)], pct.48 [cu referire la art.33¹], pct.49 [cu referire la art.35 alin.(1)], pct.53 [cu referire la art.39], pct.61 [cu referire la art.46³], pct.75 [cu referire la art.51 alin.(8) - (10)], pct.104 [cu referire la art.62 alin.(1) lit.a)], pct.107 [cu referire la art.62 alin.(1¹)], pct.134 [cu referire la art.75 alin.(1) lit.c)] și pct.151 [cu referire la art.96 alin.(3), (4) și (8)] din lege prin raportare la dispozițiile art.1 alin.(5) din Constituție, se apreciază că susținerile sunt lipsite de relevanță.

84. Din perspectiva jurisprudenței Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la calitatea legii, se apreciază că textele contestate sunt redactate într-o manieră riguroasă, în acord cu exigențelor dispozițiilor Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, conform cărora textele de lege trebuie să fie predictibile și redactate într-un limbaj și stil juridic clar și precis, care să excludă orice echivoc, pentru a fi accesibile destinatarilor acestora. Se mai susține că neconstituționalitatea unui text de lege presupune în mod exclusiv nerespectarea unor principii ori dispoziții din Constituție, iar eventualul caracter împovărător/ inconvenabil/ deranjant al unei dispoziții legislative față de anumite subiecte de drept, ca și modalitățile de punere în practică a acesteia, nu pot echivala cu neconstituționalitatea măsurii legislative preconizate.

85. **Președintele Senatului și Guvernul** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra obiecției de neconstituționalitate.

86. La termenul de judecată fixat pentru data de 18 septembrie 2018, Curtea a amânat dezbaterile asupra cauzei pentru data de 25 septembrie 2018, dată la care a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

87. Curtea Constituțională a fost sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție, precum și ale art.1, art.10, art.15 și art.18 din Legea nr.47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

88. **Obiectul controlului de constituționalitate**, astfel cum a fost formulat, îl constituie dispozițiile Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor. În realitate, criticile punctuale vizează art.I pct.2 [cu referire la art.2 alin.(3) teza a patra], pct.4 [cu referire la art.3 alin.(1¹)], pct.6 [cu referire la art.4 alin.(3)], pct.8 [cu referire la art.6 alin.(2¹)], pct.9 [cu referire la art.7 alin.(6) - (9)], pct.23-25 [cu referire la art.18 alin.(2), la abrogarea alin.(4) și la alin.(5) și (8)], pct.30 [cu referire la art.21 alin.(3)], pct.48 [cu referire la art.33¹], pct.49 [cu referire la art.35 alin.(1) teza finală], pct.53 [cu referire la art.39 alin.(1), (2), (5) și (6)], pct.54 [cu referire la art.40 alin.(4)], pct.61 [cu referire la art.46³], pct.75 [cu referire la art.51 alin.(8) - (10)], pct.79 [cu privire la abrogarea art.52¹ alin.(2) lit.c)], pct.104 [cu referire la art.62 alin.(1) lit.a)], pct.107 [cu referire la art.62 alin.(1¹)], pct.134 [cu referire la art.75 alin.(1) lit.c)], pct.142 [cu referire la art.82 alin.(3)] și pct.151 [cu referire la art.96 alin.(3), (4) și (8)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și legea în ansamblul său. Prin urmare, textele legale criticate în mod punctual au următorul cuprins:

- Art.I pct.2 [cu referire la art.2 alin.(3) teza a patra]: „*Hotărârile pronunțate în căile de atac nu intră sub imperiul acestor restricții*”;

- Art.I pct.4 [cu referire la art.3 alin.(1¹): „(1¹) Procurorii sunt independenți în dispunerea soluțiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare”;

- Art.I pct.6 [cu referire la art.4 alin.(3): „(3) Judecătorii și procurorii trebuie atât să fie, cât și să apară, ca fiind independenți unii de ceilalți”;

- Art.I pct.8 [cu referire la art.6 alin.(2¹): „(2) Apartenența în calitate de colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică, are ca efect eliberarea din funcția deținută”;

- Art.I pct.9 [cu referire la art.7 alin.(6)-(9): „(6) Rezultatul verificărilor se comunică din oficiu Consiliului Superior al Magistraturii, judecătorului sau procurorului vizat, precum și, la cerere, oricărei persoane.

(7) Actul Consiliului Suprem de Apărare a Țării prevăzut la alin.(5) poate fi contestat în instanță, în termen de 3 luni de la data la care a luat la cunoștință, de către orice persoană care justifică un interes legitim, conform Legii contenciosului administrativ nr.554/2004, cu modificările și completările ulterioare. Dispozițiile prevăzute la art.7 din Legea nr.554/2004, cu modificările și completările ulterioare, nu sunt aplicabile.

(8) Răspunsul eronat se pedepsește conform legii.

(9) Informațiile care privesc statutul judecătorilor și procurorilor, organizarea judiciară, organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, cooperarea instituțională între instanțe și parchete, pe de o parte, și orice altă autoritate publică, pe de altă parte, precum și actele administrative extrajudiciare emise sau încheiate de către sau între autoritățile publice care privesc sau afectează desfășurarea procedurilor judiciare, prin derogare de la prevederile art.12 din Legea nr.544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, constituie informații de interes public, la care accesul liber este garantat”;

- Art.I pct.23 [cu referire la art.18 alin.(2)]: *„(2) Constituie abateri disciplinare:*

a) atitudinile care aduc atingere bunelor moravuri sau ordinii publice, atitudinile ireverențioase față de colegi, personalul de instruire și de conducere al Institutului Național al Magistraturii, precum și față de persoanele cu care intră în contact în perioada efectuării stagiului;

b) absențele nemotivate de la activitățile obligatorii stabilite prin programul de formare, dacă acestea depășesc 8 ore într-o lună;

c) faptele prevăzute la art.99 lit.a), b), d), j), l), n) și q), dispoziții care se aplică în mod corespunzător”;

- Art.I pct.24 [cu referire la abrogarea art.18 alin.(4)]: *„La articolul 18, alineatul (4) se abrogă”;*

- Art.I pct.25 [cu referire la art.18 alin.(5) și (8)]: *„(5) Sancțiunile prevăzute la alin.(3) se aplică de Consiliul științific al Institutului Național al Magistraturii, după efectuarea cercetării disciplinare. Răspunderea disciplinară se prescrie în termen de un an de la săvârșirea faptei.*

[...]

(8) Procedura de cercetare disciplinară și de aplicare a sancțiunilor disciplinare se stabilește prin Regulamentul Institutului Național al Magistraturii”;

- Art.I pct.30 [cu referire la art.21 alin.(3)]: *„(3) În circumscripțiile instanțelor și parchetelor unde o minoritate națională are o pondere de cel puțin 50% din numărul locuitorilor, la medii egale, au prioritate candidații cunoscători ai limbii acelei minorități”;*

- Art.I pct.48 [cu referire la art.33¹]: *„Persoanele care au ocupat minimum 10 ani funcția de judecător sau procuror și magistrat-asistent, care nu au fost*

sancționate disciplinar, au avut numai calificativul «foarte bine» la toate evaluările și și-au încetat activitatea din motive neimputabile, pot fi numite, fără concurs sau examen, în funcțiile vacante de judecător sau procuror, la instanțe sau parchete de același grad cu cele unde au funcționat sau la instanțe ori parchete de grad inferior”;

- Art.I pct.49 [cu referire la art.35 alin.(1) teza finală]: *„Formarea inițială și continuă este un drept și o îndatorire pentru judecător”;*

- Art.I pct.53 [cu referire la art.39 alin.(1), (2), (5) și (6)]: *„(1) Pentru verificarea îndeplinirii criteriilor de competență profesională și de performanță, judecătorii și procurorii sunt supuși unei evaluări periodice privind calitatea activității, eficiența, integritatea și obligația de formare profesională continuă, iar în cazul judecătorilor și procurorilor numiți în funcții de conducere, și modul de îndeplinire a atribuțiilor manageriale.*

(2) În raport de vechimea în funcția de judecător, respectiv de procuror, evaluarea se realizează după cum urmează:

a) o dată la 2 ani, pentru judecătorii și procurorii cu o vechime între un an și 5 ani;

b) o dată la 3 ani, pentru judecătorii și procurorii cu o vechime între 5 și 10 ani;

c) o dată la 4 ani, pentru judecătorii și procurorii cu o vechime între 10 și 15 ani;

d) o dată la 5 ani, pentru judecătorii și procurorii cu o vechime mai mare de 15 ani.

[...]

(5) Pentru judecătorii și tribunale și, respectiv, pentru parchetele de pe lângă acestea, comisiile prevăzute la alin.(4) se constituie prin hotărâre a colegiului de conducere al curții de apel sau al parchetului de pe lângă aceasta. Pentru curțile de apel și pentru parchetele de pe lângă acestea, comisiile de evaluare se

constituie prin hotărâre a colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție. Pentru Înalta Curte de Casație și Justiție, comisia de evaluare se constituie prin hotărâre a Secției pentru judecători din 3 judecători desemnați dintre membrii aleși ai Secției pentru judecători, cu grad cel puțin de curte de apel. Pentru Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, comisia de evaluare se constituie prin hotărâre a Secției pentru procurori din 3 procurori, desemnați dintre membrii aleși ai Secției pentru procurori, cu grad cel puțin de tribunal.

(6) Regulamentul privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor se aprobă prin hotărâre de fiecare din secțiile corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii”;

- Art.I pct.54 [cu referire la art.40 alin.(4)]: „(4) Hotărârile secțiilor pot fi atacate cu recurs, la secția de contencios administrativ și fiscal a curții de apel, în termen de 15 zile de la comunicare, fără parcurgerea procedurii prealabile. Hotărârea curții de apel este definitivă”;

- Art.I pct.61 [cu referire la art.46³]: „(1) Concursul de promovare efectivă constă în susținerea unei probe având ca obiect evaluarea activității și conduitei candidaților din ultimii 3 ani.

(2) Procedura de organizare și desfășurare a concursului, inclusiv comisiile de concurs și constituirea acestora, aspectele supuse verificării în cadrul probei prevăzute la alin.(1) și modalitatea de stabilire și contestare a rezultatelor, se stabilesc prin Regulamentul prevăzut la art.46 alin.(3).

(3) Dispozițiile art.21 alin.(3) se aplică în mod corespunzător”;

- Art.I pct.75 [cu referire la art.51 alin.(8) - (10)]: „(8) Până la finalizarea procedurii de revocare din funcțiile de conducere prevăzute la alin.(2) și (7), Secția pentru judecători, respectiv Secția pentru procurori a Consiliul Superior al Magistraturii, după caz, poate dispune suspendarea judecătorului sau procurorului din funcția de conducere.

(9) *Hotărârea se motivează în termen de 5 zile de la pronunțare și poate fi atacată cu contestație la Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția de contencios administrativ și fiscal, în termen de 5 zile de la comunicare, fără îndeplinirea procedurii prealabile.*

(10) *Până la soluționarea contestației, instanța poate dispune, la cerere, suspendarea executării hotărârii de suspendare”;*

- Art.I pct.79 [cu privire la abrogarea art.52¹ alin.(2) lit.c): „*La articolul 52¹ alineatul (2), litera c) se abrogă”;*

- Art.I pct.104 [cu referire la art.62 alin.(1) lit.a): „*a) când a fost trimis în judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni, după confirmarea judecătorului de cameră preliminară”;*

- Art.I pct.107 [cu referire la art.62 alin.(1¹): „*(1) Judecătorul sau procurorul poate fi suspendat din funcție și în cazul în care a fost trimis în judecată pentru o infracțiune, dacă se apreciază, în raport de circumstanțele cauzei, că se aduce atingere prestigiului profesiei. În situația în care s-a apreciat că judecătorul sau procurorul poate fi menținut în funcție, acestuia i se poate interzice provizoriu exercitarea anumitor atribuții până la soluționarea definitivă a cauzei”;*

- Art.I pct.134 [cu referire la art.75 alin.(1) lit.c): „*(1) Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii are dreptul, respectiv obligația ca, la cerere sau din oficiu: [...]*

c) să apere independența puterii judecătorești”;

- Art.I pct.142 [cu referire la art.82 alin.(3): „*(3) De pensia de serviciu prevăzută la alin.(1) beneficiază, la cerere, înainte de împlinirea vârstei de 60 de ani, și judecătorii, procurorii și magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție și judecătorii și magistrații-asistenți de la Curtea Constituțională cu o vechime între 20 și 25 de ani numai în aceste funcții, în acest caz cuantumul pensiei fiind micșorat cu 1% din baza de calcul prevăzută la alin.(1), pentru fiecare an care lipsește din vechimea integrală în aceste funcții”;*

- Art.I pct.151 [cu referire la art.96 alin.(3), (4) și (8)]: „(3) Există eroare judiciară atunci când:

a) s-a dispus în cadrul procesului efectuarea de acte procesuale cu încălcarea evidentă a dispozițiilor legale de drept material și procesual, prin care au fost încălcate grav drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei, producându-se o vătămare care nu a putut fi remediată printr-o cale de atac ordinară sau extraordinară;

b) s-a pronunțat o hotărâre judecătorească definitivă în mod evident contrară legii sau situației de fapt care rezultă din probele administrate în cauză, prin care au fost afectate grav drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei, vătămare care nu a putut fi remediată printr-o cale de atac ordinară sau extraordinară.

(4) Prin Codul de procedură civilă și Codul de procedură penală, precum și prin alte legi speciale, pot fi reglementate ipoteze specifice în care există eroare judiciară.

[...]

(8) Statul, prin Ministerul Finanțelor Publice, va exercita acțiunea în regres împotriva judecătorului sau procurorului dacă, în urma raportului consultativ al Inspecției Judiciare prevăzut la alin.(7) și al propriei evaluări, apreciază că eroarea judiciară a fost cauzată ca urmare a exercitării de judecător sau procuror a funcției cu rea credință sau gravă neglijență. Termenul de exercitare a acțiunii în regres este de 6 luni de la data comunicării raportului Inspecției Judiciare”.

89. Textele constituționale invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt cele ale art.1 alin.(3), (4) și (5) privind statul de drept, principiul separației puterilor în stat, respectiv, calitatea legii, art.16 privind egalitatea în fața legii, art.21 privind accesul liber la justiție, art.31 alin.(3) privind dreptul la informație, art.52 alin.(3) privind răspunderea magistraților, art.61 alin.(2) privind structura Parlamentului, art.64 alin.(4) privind organizarea internă a

Parlamentului, art.66 alin.(2) și (3) privind sesiunile extraordinare ale Parlamentului, art.73 alin.(3) lit.j) privind domeniile legii organice, art.124 privind înfăptuirea justiției, art.125 alin.(3) privind statutul judecătorilor, art.128 alin.(1) și (2) privind folosirea limbii materne și a interpretului în justiție, art.131 alin.(1) privind rolul Ministerului Public, art.132 privind statutul procurorilor, art.133 alin.(1) și (7) privind rolul și structura Consiliului Superior al Magistraturii, art.147 alin.(2) și (4) privind efectele deciziilor Curții Constituționale și art.148 alin.(4) privind obligațiile rezultate din calitatea de membru al Uniunii Europene.

(1) Parcursul legislativ al legii analizate

90. Propunerea legislativă a fost inițiată de 10 deputați și senatori, fiind înregistrată la Camera Deputaților la data de 31 octombrie 2017. Biroul permanent al Camerei Deputaților, în ședința sa din 31 octombrie 2017, având în vedere art.1 lit.j) din Hotărârea Parlamentului nr.69/2017, a transmis propunerea legislativă Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, în vederea întocmirii raportului. Raportul asupra propunerii legislative a fost întocmit de această comisie și depus la 4 decembrie 2017.

91. **Propunerea legislativă a fost adoptată de Camera Deputaților [Cameră de reflecție] în data de 11 decembrie 2017 [voturi pentru=179, contra=90, abțineri=0, nu au votat=3].** La data de 11 decembrie 2017, propunerea legislativă adoptată de Camera Deputaților a fost transmisă Senatului.

92. Biroul permanent al Senatului, în ședința sa din 11 decembrie 2017, a transmis propunerea legislativă Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, în vederea întocmirii raportului. Raportul asupra propunerii legislative a fost întocmit de această comisie și depus la 19 decembrie 2017. **Propunerea legislativă a fost adoptată de Senat [Cameră decizională] la data de 19 decembrie 2017 [voturi pentru=80, contra=0, abțineri=0].**

93. La data de 21 decembrie 2017, respectiv 22 decembrie 2017, Curtea Constituțională a fost sesizată cu două obiecții de neconstituționalitate, pe care le-a admis, în parte, prin Decizia nr.45 din 30 ianuarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.199 din 5 martie 2018.

94. **În procesul de punere de acord a legii cu decizia Curții Constituționale, conform art.147 alin.(2) din Constituție**, prima Cameră sesizată a fost Camera Deputaților, potrivit Constituției. Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției a adoptat un raport de admitere, cu amendamente, la data de 20 martie 2018. La aceeași dată, Plenul Camerei Deputaților a adoptat legea [voturi pentru=190, contra=98, abțineri=2]. Legea astfel adoptată a fost transmisă Senatului, în calitate de Cameră decizională. Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției a adoptat un raport de admitere, cu amendamente, la data de 26 martie 2018. La aceeași dată, Plenul Senatului a adoptat legea [voturi pentru=83, contra=36, abțineri=0].

95. La data de 29 martie 2018, respectiv 30 martie 2018, Curtea Constituțională a fost sesizată cu două obiecții de neconstituționalitate, pe care le-a admis, în parte, prin Decizia nr.252 din 19 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.399 din 9 mai 2018.

96. **În procesul de punere de acord a legii cu decizia Curții Constituționale, conform art.147 alin.(2) din Constituție**, prima Cameră sesizată a fost Camera Deputaților, potrivit Constituției. Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției a adoptat un raport de admitere, cu amendamente, la data de 15 mai 2018. La data de 16 mai 2018, Plenul Camerei Deputaților a adoptat legea [voturi pentru=181, contra=74, abțineri=5, nu au votat =2]. Legea astfel adoptată a fost transmisă Senatului, în calitate de Cameră

decizională. Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției a adoptat un raport de admitere, cu amendamente, la data de 22 mai 2018. La aceeași dată, Plenul Senatului a adoptat legea [voturi pentru=79, contra=26, abțineri=0].

97. La data de 24 mai 2018, Curtea Constituțională a fost sesizată cu două obiecții de neconstituționalitate, pe care le-a respins, ca neîntemeiate, prin Decizia nr.417 din 19 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.534 din 27 iunie 2018.

98. Pe data de 6 iulie 2018, **Președintele României a formulat, în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție, o cerere de reexaminare a legii adoptate.** Prima Cameră sesizată a fost Camera Deputaților, iar cererea formulată a fost trimisă, în vederea întocmirii raportului, către Comisia juridică, de disciplină și imunități. La 9 iulie 2018, aceasta a adoptat un raport de respingere a cererii de reexaminare a Președintelui României și de adoptare a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, în forma adoptată inițial de Parlament. La data de 9 iulie 2018, Plenul Camerei Deputaților a adoptat legea [pentru=173, contra=61, abțineri=1, nu au votat=1]. Legea astfel adoptată a fost transmisă Senatului, în calitate de Cameră decizională. Cererea de reexaminare formulată a fost trimisă, în vederea întocmirii raportului, către Comisia de numiri, disciplină, imunități și validări. La 10 iulie 2018, aceasta a adoptat un raport de respingere a cererii de reexaminare a Președintelui României și de adoptare a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, în forma adoptată inițial de Parlament. La data de 10 iulie 2018, Plenul Senatului a adoptat legea [pentru=75, contra=20, abțineri=0].

99. La data de 10 iulie 2018, legea a fost depusă la Secretarul general pentru exercitarea dreptului de sesizare asupra constituționalității legii, trimisă la

promulgare în data de 12 iulie 2018, iar, la 19 iulie 2018, Președintele României a sesizat Curtea Constituțională cu prezenta obiecție de neconstituționalitate.

(2) Admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate

100. Înainte de a proceda la analiza propriu-zisă a obiecției de neconstituționalitate, Curtea urmează să constate că aceasta îndeplinește condițiile prevăzute de art.146 lit.a) teza întâi din Constituție atât sub aspectul titularului dreptului de sesizare, întrucât a fost formulată de Președintele României, cât și sub aspectul obiectului, fiind vorba de o lege adoptată, dar nepromulgată încă.

101. De asemenea, Curtea constată că obiecția de neconstituționalitate a fost formulată în data de 19 iulie 2018, în condițiile în care a fost trimisă spre promulgare în data de 12 iulie 2018. Este de observat că, potrivit art.77 alin.(3) din Constituție, dacă Președintele a cerut reexaminarea legii ori dacă s-a cerut verificarea constituționalității ei, promulgarea legii se face în cel mult 10 zile de la primirea legii adoptate după reexaminare sau de la primirea deciziei Curții Constituționale, prin care i s-a confirmat constituționalitatea. Astfel, Președintele are la dispoziție un termen de 10 zile în interiorul căruia să promulge legea, termen în care poate formula, totodată, o obiecție de neconstituționalitate. Având în vedere Decizia nr.67 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.223 din 13 martie 2018, par.70, ipoteza a doua, potrivit căreia o sesizare a Curții Constituționale va fi admisibilă după depășirea termenului legal prevăzut de Legea nr.47/1992, în interiorul termenelor de promulgare de 20 de zile, respectiv **10 zile**, prevăzute de **art.77 alin.(1) și (3)** din Constituție, însă condiționat de nepromulgarea legii, se constată că, de principiu, obiecția este admisibilă, fiind formulată în interiorul termenului de 10 zile antereferit.

102. Se mai reține că, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, [Decizia nr.334 din 10 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.455 din 31 mai 2018, par.32], „indiferent că o cerere de reexaminare a fost admisă/ admisă în parte/ respinsă, pot forma obiectul controlului *a priori* de

constituționalitate numai dispozițiile legale supuse unor intervenții legislative în procedura de reexaminare, precum și procedura de adoptare a legii în urma cererii de reexaminare, cu titlu exemplificativ, reținându-se cvorumul de ședință, majoritatea de vot sau ordinea de sesizare a Camerelor Parlamentului. În măsura în care titularii dreptului de sesizare a Curții Constituționale prevăzuți la art.146 lit.a) teza întâi din Constituție formulează o obiecție de neconstituționalitate fără a contesta diferența specifică dintre varianta redacțională a legii reexaminată și cea inițială a legii, Curtea urmează să constate inadmisibilitatea acesteia”.

103. Prin urmare, Curtea constată că cererea de reexaminare a fost respinsă de Parlament, astfel că obiecția de neconstituționalitate, formulată în interiorul termenului de 10 zile, prevăzut de art.77 alin.(3) din Constituție, nu mai putea viza decât **critici de neconstituționalitate extrinsecă** cu privire la procedura de adoptare a legii [a se vedea *mutatis mutandis* Decizia nr.334 din 10 mai 2018, par.31]. În această etapă a promulgării, în condițiile art.77 alin.(3) din Constituție, critici de neconstituționalitate intrinsecă puteau fi formulate numai în privința dispozițiilor legale reexaminată; în cazul de față, ca urmare a respingerii cererii de reexaminare, nicio dispoziție legală nu a fost reexaminată, astfel încât nu puteau fi aduse critici de neconstituționalitate intrinsecă însuși dispozițiilor legale cuprinse în forma inițială a legii, anterioare cererii de reexaminare formulate. Or, autorul obiecției de neconstituționalitate invocă și critici de neconstituționalitate intrinsecă în privința art.I pct.2 [cu referire la art.2 alin.(3) teza a patra], pct.4 [cu referire la art.3 alin.(1¹)], pct.6 [cu referire la art.4 alin.(3)], pct.8 [cu referire la art.6 alin.(2¹)], pct.9 [cu referire la art.7 alin.(6) - (9)], pct.23-25 [cu referire la art.18 alin.(2), la abrogarea alin.(4) și la alin.(5) și (8)], pct.30 [cu referire la art.21 alin.(3)], pct.48 [cu referire la art.33¹], pct.49 [cu referire la art.35 alin.(1) teza finală], pct.53 [cu referire la art.39 alin.(1), (2), (5) și (6)], pct.54 [cu referire la art.40 alin.(4)], pct.61 [cu referire la art.46³], pct.75 [cu referire la art.51 alin.(8) - (10)], pct.79 [cu privire la abrogarea art.52¹ alin.(2) lit.c)], pct.104 [cu referire la

art.62 alin.(1) lit.a)], pct.107 [cu referire la art.62 alin.(1¹)], pct.134 [cu referire la art.75 alin.(1) lit.c)], pct.142 [cu referire la art.82 alin.(3)] și pct.151 [cu referire la art.96 alin.(3), (4) și (8)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, critici care trebuiau formulate fie în privința legii astfel cum a fost adoptată la data de 19 decembrie 2018 (a se vedea Decizia nr.45 din 30 mai 2018), fie în privința legii astfel cum a fost reexaminată, conform art.147 alin.(2) din Constituție, la data de 26 martie 2018 (a se vedea Decizia nr.252 din 19 aprilie 2018), fie în privința legii astfel cum a fost reexaminată, conform art.147 alin.(2) din Constituție, la data de 22 mai 2018 (a se vedea Decizia nr.417 din 19 iunie 2018), după caz, în condițiile respectării termenelor stabilite prin Decizia nr.67 din 21 februarie 2018, paragraful 70.

104. În aceste condiții, Curtea constată că nu a fost legal sesizată pentru a soluționa pe fond obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.2 [cu referire la art.2 alin.(3) teza a patra], pct.4 [cu referire la art.3 alin.(1¹)], pct.6 [cu referire la art.4 alin.(3)], pct.8 [cu referire la art.6 alin.(2¹)], pct.9 [cu referire la art.7 alin.(6) - (9)], pct.23-25 [cu referire la art.18 alin.(2), la abrogarea alin.(4) și la alin.(5) și (8)], pct.30 [cu referire la art.21 alin.(3)], pct.48 [cu referire la art.33¹], pct.49 [cu referire la art.35 alin.(1) teza finală], pct.53 [cu referire la art.39 alin.(1), (2), (5) și (6)], pct.54 [cu referire la art.40 alin.(4)], pct.61 [cu referire la art.46³], pct.75 [cu referire la art.51 alin.(8) - (10)], pct.79 [cu privire la abrogarea art.52¹ alin.(2) lit.c)], pct.104 [cu referire la art.62 alin.(1) lit.a)], pct.107 [cu referire la art.62 alin.(1¹)], pct.134 [cu referire la art.75 alin.(1) lit.c)], pct.142 [cu referire la art.82 alin.(3)] și pct.151 [cu referire la art.96 alin.(3), (4) și (8)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, drept care **aceasta este inadmisibilă**.

105. În schimb, criticile de neconstituționalitate extrinsecă formulate vizează procedura de adoptare a legii criticate ca urmare a formulării cererii de reexaminare de către Președintele României în data de 6 iulie 2018 , respectiv

procedura de convocare în sesiune extraordinară a Camerei Deputaților și cea de lucru a comisiei speciale comune. Prin urmare, întrucât aceste critici vizează acea diferență specifică între forma legii adoptată la data de 22 mai 2018 și cea de la data de 10 iulie 2018, Curtea este legal sesizată în legătură cu acestea și urmează a se pronunța pe fondul criticilor de neconstituționalitate extrinsecă.

106. Curtea reiterează faptul că a accepta solicitarea Președintelui României de reconsiderare a jurisprudenței sale cu privire la eliminarea analizei în trepte a constituționalității a legilor în cadrul controlului *a priori* de constituționalitate ar echivala cu posibilitatea acordată titularilor dreptului de sesizare de a contesta ori de câte ori doresc, până la momentul promulgării, constituționalitatea oricărei dispoziții a legii. Or, procedurile constituționale se desfășoară în anumite termene și într-o anumită ordine, în mod structurat, logic și coerent, tocmai pentru a se evita zădărnicierea activității autorităților publice. Prin urmare, indiferent de titularul dreptului de sesizare, acesta are posibilitatea să formuleze, în termen, o obiecție de neconstituționalitate ulterior adoptării legii având ca obiect oricare dintre dispozițiile acesteia, iar în măsura în care procedura parlamentară ulterioară se reia numai în privința anumitor dispoziții ale legii, ca urmare a aplicării prevederilor art.77 alin.(2) sau art.147 alin.(2) din Constituție, sesizările formulate în termen vor putea privi numai noile dispoziții adoptate, nu și pe cele care au fost deja adoptate și nu au suferit modificări/ completări. În caz contrar, pe de o parte, analiza Curții Constituționale s-ar eterniza, iar legea ar rămâne blocată în faza controlului *a priori* de constituționalitate și, pe de altă parte, ar fi subminată activitatea Parlamentului, în sensul că, prin lipsa unei ordini procedurale, s-ar ajunge la deschiderea posibilității formulării unor sesizări succesive cu consecința eventuală a constatării neconstituționalității și reluării permanente a procedurii de reexaminare de către Parlament.

107. Faptul că jurisprudența Curții Constituționale a stabilit, într-un mod lipsit de echivoc, că, în soluționarea obiecțiilor de neconstituționalitate formulate

după ce a fost parcurs procesul de reexaminare potrivit art.77 alin.(2) sau art.147 alin.(2) din Constituție, competența instanței constituționale se circumscrie doar la elementele de noutate rezultate în urma acestuia reprezintă un element de continuitate a jurisprudenței sale, întrucât Curtea a valorificat considerentele de principiu cuprinse în Decizia nr.975 din 7 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.568 din 11 august 2010. Astfel, Curtea constată că nu există niciun reviriment jurisprudențial cu privire la angajarea competenței sale de soluționare a obiecțiilor de neconstituționalitate formulate în condițiile art.77 alin.(2) sau art.147 alin.(2) din Constituție, care să fi reconsiderat sau infirmat practica anterioară a Curții Constituționale. Un reviriment jurisprudențial trebuie motivat și explicat pentru a justifica îndepărtarea de la o anumită dezlegare dată unei probleme de drept; or, cu privire la problema de drept analizată, se reține că nici o decizie a Curții Constituționale nu a infirmat în drept dezlegarea de principiu pe care a dat-o Curtea în decizia anterioară, ci, din contră, când a fost pusă în situația de a se pronunța asupra obiecțiilor de neconstituționalitate formulate după parcurgerea procesului de reexaminare potrivit art.77 alin.(2) sau art.147 alin.(2) din Constituție, Curtea a aplicat-o, fără a se îndepărta de la aceasta.

108. Prin urmare, neluarea în considerare de către titularii dreptului de sesizare a acestei jurisprudențe a dus la pierderea de către aceștia a termenului de contestare a unor legi pe calea controlului *a priori*, ceea ce nu justifică stabilirea de către Curte în privința acestor ipoteze a unei „soluții tranzitorii”. Curtea nu este legiuitor astfel încât să impună reglementări tranzitorii și, ca orice organ cu caracter jurisdicțional, se exprimă prin actele pe care le adoptă în considerarea competenței sale. Astfel, deciziile sale sunt general obligatorii de la momentul publicării lor în Monitorul Oficial al României și se aplică pentru viitor, fără ca prin intermediul acestora să poată „rezolva” problemele rezultate din conduita titularilor dreptului de sesizare.

109. Având în vedere cele expuse, Curtea constată că solicitarea Președintelui României de reconsiderare a jurisprudenței sale nu poate fi acceptată.

(3) Analiza criticilor de neconstituționalitate extrinsecă

110. Cu privire la critica de neconstituționalitate potrivit căreia nu a existat o cerere din partea Biroului permanent al Camerei Deputaților de întrunire a plenului Camerei Deputaților în sesiune extraordinară, Curtea constată că textul Constituției impune ca cererea să provină de la unul dintre cele trei subiecte de drept expres precizate: Președintele României, Biroul permanent al fiecărei Camere ori cel puțin o treime din numărul deputaților sau al senatorilor. Prin urmare, Constituția nu reglementează o anumită modalitate de desfășurare a procedurii în fața Biroului permanent și nici cu privire la tipul de act sub forma căruia se obiectivizează cererea acestuia.

111. Curtea reține că, în ședința din 27 iunie 2018, în Biroul permanent al Camerei Deputaților a fost depus un proiect de decizie de convocare a Camerelor, purtând mențiunea faptului că provine de la președintele Camerei Deputaților, fără, însă, a fi semnat de acesta. Acest proiect de decizie cuprindea ordinea de zi, perioada de convocare a Camerei și dispoziția de convocare a acesteia; Biroul permanent a „aprobat” proiectul de decizie, ceea ce înseamnă că a cerut întrunirea în sesiune extraordinară a Camerei. Prin urmare, Curtea constată că au fost respectate prevederile art.66 alin.(2) din Constituție, în sensul că cererea de întrunire a provenit de la unul dintre subiecții de drept îndrituiți.

112. De asemenea, Curtea reține că „aprobarea” proiectului de decizie anterefărit constituie o cerere validă în sensul art.66 alin.(2) din Constituție. În acest sens, se reține faptul că oricare dintre membrii Biroului permanent are competența de a depune o solicitare, indiferent sub ce formă, astfel încât și Președintele Camerei Deputaților, fiind un membru al Biroului permanent, are o asemenea competență. Din punct de vedere tehnic, modul de formulare este la aprecierea fiecărui membru în parte. Particularitatea situației de față constă în

faptul că Președintele Camerei Deputaților nu a depus o solicitare propriu-zisă în acest sens, ci, în mod inform, a fost depus proiectul de decizie anterefert. Desigur, Biroul permanent nu poate aproba decizia în sine, pentru că emiterea deciziei este de competența Președintelui Camerei. Totuși, întrucât actele juridice realizate trebuie interpretate în sensul de a produce efecte juridice, și nu de a nu produce astfel de efecte, rezultă că proiectul depus trebuie calificat drept o solicitare a unui membru al Biroului permanent de întrunire în sesiune extraordinară, cu indicarea perioadei și ordinii de zi, iar aprobarea proiectului are semnificația cererii formulate de Biroul permanent de întrunire a Camerei Deputaților în sesiune extraordinară.

113. Prin urmare, Curtea constată că Biroul permanent a formulat o cerere validă de întrunire a Camerei Deputaților în sesiune extraordinară, ceea ce înseamnă că a fost respectat art.66 alin.(2) din Constituție.

114. Cu privire la încălcarea art.66 alin.(3) din Constituție, Curtea constată că autorul obiecției de neconstituționalitate critică neregularitatea actului prin care a fost convocată sesiunea extraordinară a Camerei Deputaților, în sensul că decizia de convocare a fost semnată de vicepreședintele Camerei Deputaților, fără ca acesta să fie împuternicit printr-un act scris de către președintele Camerei Deputaților. Curtea reține că actul de convocare are un caracter tehnic, fiind emis în considerarea competenței legale pe care o au Președinții Camerelor; astfel, chiar în condițiile în care președinții Camerelor își încalcă obligația constituțională de a emite decizia de convocare, Camerele au posibilitatea de a se întruni din proprie inițiativă.

115. Raportat la cauza de față, se constată că, potrivit art.35 alin.(1) și (2) din Regulamentul Camerei Deputaților, vicepreședinții îndeplinesc atribuțiile stabilite de Biroul permanent sau încredințate de președintele Camerei Deputaților, respectiv conduc activitatea Biroului permanent și a plenului Camerei Deputaților, la solicitarea președintelui sau, în absența acestuia, prin decizie a președintelui

Camerei Deputaților. Prin urmare, atât timp cât vicepreședintele are competența regulamentară să exercite atribuțiile președintelui Camerei Deputaților, în condițiile unei înțelegeri prealabile între aceștia, nu se poate reține că decizia de convocare a sesiunii extraordinare a fost semnată de un subiect de drept, care nu avea competența funcțională de exercita atribuții ale președintelui Camerei Deputaților. Mai mult, astfel cum s-a arătat la paragraful anterior, Camerele au posibilitatea de a se întruni din proprie inițiativă, acoperind, astfel, orice neregularitate referitoare la decizia de convocare.

116. În aceste condiții, Curtea reține că ceea ce se invocă în susținerea obiecției de neconstituționalitate este o chestiune care ține de aplicarea regulamentelor parlamentare. Or, nu este de competența Curții verificarea modului în care a fost aplicată această prevedere regulamentară. Constituția prevede expres că sesiunile parlamentare se convoacă de președinții Camerelor, iar modul în care aceștia îi împuternicesc pe vicepreședinți, scris/ verbal, nu este o chestiune de constituționalitate. În jurisprudența Curții Constituționale s-a arătat că nu este competentă a se pronunța și asupra modului de aplicare a regulamentelor [a se vedea, în acest sens, Decizia nr.44 din 8 iulie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.190 din 10 august 1993, Decizia nr.68 din 23 noiembrie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.12 din 19 ianuarie 1994, Decizia nr.22 din 27 februarie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.64 din 7 aprilie 1994, Decizia nr.98 din 25 octombrie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.248 din 31 octombrie 1995, Decizia nr.710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.358 din 28 mai 2009, Decizia nr.786 din 13 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.400 din 12 iunie 2009, Decizia nr.1466 din 10 noiembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.893 din 21 decembrie 2009, Decizia nr.209 din 7 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.188 din 22 martie 2012, Decizia nr.738 din 19 septembrie

2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.690 din 8 octombrie 2012, Decizia nr.260 din 8 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.318 din 11 mai 2015, par.18, sau Decizia nr.223 din 13 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.349 din 6 mai 2016, paragrafele 33 și 34].

117. Prin urmare, Curtea constată, pe de o parte, că decizia de convocare a Camerei Deputaților în sesiune extraordinară este semnată de un vicepreședinte al acesteia, în substituirea președintelui, potrivit Regulamentului Camerei Deputaților, iar, pe de altă parte, că nu are competența de a verifica modul de aplicare a regulamentelor parlamentare, ceea ce determină concluzia potrivit căreia legea a fost adoptată în cadrul unei sesiuni extraordinare, cu respectarea art.66 alin.(3) din Constituție.

118. În ceea ce privește faptul că legea criticată a fost înscrisă pe ordinea de zi a Camerei Deputaților/ Senatului, în condițiile în care nu se afla în procedură parlamentară, fiind trimisă la Președintele României pentru promulgare, Curtea constată că o asemenea critică ține, de asemenea, de modul de aplicare a regulamentelor parlamentare în cadrul procedurii parlamentare. Curtea nu poate fi chemată să justifice sau din contră să infirme o asemenea opțiune parlamentară, din moment ce Biroul permanent, președintele Camerei Deputaților/ Senatului sau plenul celor două Camere au apreciat necesară o asemenea ordine de zi pentru că, deși nu mai erau în fața unei propuneri/ proiect de lege, exista posibilitatea ca legea să fie retrimisă Parlamentului în vederea reexaminării, fapt care s-a și întâmplat. Așadar, Curtea constată că aspectul învedereat este o chestiune care ține de aplicarea regulamentelor parlamentare, ipoteză în care, în virtutea autonomiei parlamentare, Parlamentul se bucură de o largă marjă de apreciere.

119. Cu privire la critica de neconstituționalitate referitoare la faptul că sesizarea comisiilor permanente ale celor două Camere ale Parlamentului cu soluționarea cererii de reexaminare formulate de Președintele României încalcă

jurisprudența Curții Constituționale (Deciziile nr.828 din 13 decembrie 2017, nr.251 și nr.252 din 19 aprilie 2018) și competența Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, aducând atingere art.147 alin.(4) și, respectiv, art.1 alin.(5) și art.64 alin.(5) din Constituție, Curtea reține că aceasta este neîntemeiată.

120. Examinând aceste critici, Curtea reține că, prin Decizia nr.828 din 13 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.185 din 28 februarie 2018, a constatat constituționalitatea, în raport de criticile formulate, a Hotărârii Parlamentului României nr.69/2017 privind constituirea Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției. Răspunzând unor critici prin care era contestată înființarea și competența Comisiei speciale comune, Curtea a reținut, în esență, faptul că, potrivit obiectivelor enumerate în art.1 al actului normativ de înființare, această Comisie a fost constituită pentru elaborarea în mod eficient a unor propuneri legislative care vizează Codul de procedură penală, Codul penal și legile din domeniul justiției. Totodată, a arătat că, din punctul de vedere al organizării procedurii de lucru, Parlamentul trebuie să dea dovadă de suplețe și flexibilitate, în limitele Constituției și ale regulamentelor parlamentare, exclusiv acestuia revenindu-i decizia de oportunitate a constituirii comisiilor speciale comune (par.51). Curtea a mai statuat, cu același prilej, că înființarea unei comisii speciale comune impune și o procedură specială, distinctă de cea generală, competența sa făcând inutilă parcurgerea procedurii generale de avizare sau adoptare a unui raport de către o comisie permanentă, deoarece s-ar ajunge la crearea unei proceduri care ar dubla obligația inițială de întocmire a raportului (par. 62).

121. Prin Decizia nr.251 din 19 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.384 din 4 mai 2018, Curtea a analizat constituționalitatea

Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, ulterior reexaminării acesteia în temeiul art.147 alin.(2) din Constituție, respectiv ca urmare a pronunțării Deciziei nr.61 din 13 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.204 din 6 martie 2018. Una dintre criticile analizate cu acel prilej se referea la un pretins conflict pozitiv de competență între comisiile permanente ale fiecărei Camere și Comisia specială comună în privința procedurii de reexaminare a legii în sensul punerii acesteia de acord cu decizia Curții. Curtea, reiterând considerentele statuate prin Decizia nr.828 din 13 decembrie 2017, analizând prevederile regulamentare și pe cele ale art.1 alin.(1) lit.j) și alin.(2) din Hotărârea Parlamentului nr.69/2017, a conchis că, la adoptarea acestei hotărâri, legiuitorul a avut în vedere inclusiv competența Comisiei speciale comune în procedura legislativă ce urmărește punerea de acord a actelor normative cu incidență asupra justiției, ce se află sau vor intra în procedură parlamentară, cu deciziile prin care Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea unor prevederi din astfel de legi (a se vedea, în acest sens, par.68).

122. Prin Decizia nr.252 din 19 aprilie 2018, Curtea, urmând raționamentul expus prin Decizia nr.828 din 13 decembrie 2017 și anticipând etapele ce vor urma în procesul de adoptare a legilor justiției, inclusiv etapa reexaminării legii ca urmare a cererii de reexaminare formulate de Președintele României în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție, a constatat, la paragraful 94, faptul că aceeași competență a comisiei speciale comune se menține și în privința cererii de reexaminare formulate de Președintele României, chiar dacă prin Hotărârea Parlamentului nr.69/2017 nu este reglementată *expressis verbis* această ipoteză.

123. Examinând fișa legislativă a legii criticate în prezenta cauză, Curtea constată că atât Biroul permanent al Camerei Deputaților (la data de 9 iulie 2018), cât și cel al Senatului (la data de 9 iulie 2018) au sesizat propriile comisii permanente de specialitate - în speță, Comisia juridică, de disciplină și imunități a

Camerei Deputaților, respectiv Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului, și nu Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției.

124. Prin urmare, se observă că, spre deosebire de procedura reexaminării legii deschise de drept în temeiul art.147 alin.(2) din Constituție, pentru punerea acesteia de acord cu Decizia nr.45 din 30 ianuarie 2018 și Decizia nr.252 din 19 aprilie 2018 (ca urmare a constatării neconstituționalității a unor texte din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor), în procedura reexaminării aceleiași legi, deschise ca urmare a formulării, în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție, a cererii de reexaminare de către Președintele României, Biroul permanent al fiecărei Camere nu a mai sesizat aceeași Comisie specială comună, ci propria comisia permanentă, juridică, aspect criticat de autorul prezentei obiecții ca fiind neconstituțional, prin raportare la deciziile Curții Constituționale mai sus amintite.

125. Din cele de mai sus ar rezulta, așa cum se susține și în motivarea sesizării, un pretins conflict între deciziile Curții Constituționale, mai sus menționate, și procedura parlamentară aplicată pentru soluționarea cererii de reexaminare formulate de Președintele României în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție.

126. Curtea constată că o atare concluzie, deși aparent justificată, se fundamentează pe o premisă inexactă, respectiv aceea potrivit căreia se pune egalitate între modalitatea de lucru a comisiilor parlamentare, ca organe interne de lucru a Parlamentului, și procedura parlamentară de legiferare, astfel cum aceasta este determinată de Legea fundamentală.

127. În acest sens, relevantă este jurisprudența constantă a Curții Constituționale prin care a fost analizată activitatea desfășurată, în cadrul

procedurii parlamentare de legiferare, de către comisiile permanente, speciale sau de anchetă.

128. Începând cu **Decizia Curții Constituționale nr.48 din 17 mai 1994**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.125 din 21 mai 1994, și până în prezent, Curtea a reținut, în esență, faptul că, pentru îndeplinirea rolului constituțional al Parlamentului, acesta poate constitui, în temeiul art.61 alin.(4) din Constituția din anul 1991, respectiv art.64 alin.(4) din Constituția în forma sa revizuită în anul 2003, comisii permanente, de anchetă sau alte comisii speciale, acestea fiind privite și definite ca organe de lucru ale Camerelor, care se înființează cu scopul de a îndeplini însărcinările care le sunt încredințate tocmai în vederea pregătirii lucrărilor lor. Așadar, elementele ce configurează conceptul de comisie parlamentară sunt caracterul pregătitor, prealabil, al lucrărilor lor, aspectul de organ intern al Camerelor destinat ca, prin activitatea lui, să poată oferi acestora toate elementele necesare luării unei decizii. Din acest considerent, organizarea și funcționarea lor sunt amănunțit reglementate, potrivit art.64 alin.(1) din Constituție, prin regulamentul fiecărei Camere. Dispozițiile constituționale nu fac decât să exprime acest rol subordonat, pregătitor, al activității comisiilor, diferențiat conform tipologiei lor, cuprinsă, de altfel, în prevederile art.64 alin.(4) din Constituție, potrivit căroră „*Fiecare Cameră își constituie comisii permanente și poate institui comisii de anchetă sau alte comisii speciale. Camerele își pot constitui comisii comune*”.

129. Dat fiind caracterul de organe de lucru interne al comisiilor parlamentare, Curtea a stabilit, în continuare, faptul că natura juridică a rapoartelor sau avizelor adoptate de acestea *este aceea a unui act preliminar, cu caracter de recomandare*, adoptat în scopul de a sugera o anumită conduită, sub aspect decizional, plenului fiecărei Camere sau Camerelor reunite. Rapoartele și avizele au caracter obligatoriu numai sub aspectul solicitării lor, nu și din perspectiva soluțiilor pe care le propun, Senatul și Camera Deputaților fiind singurele corpuri

deliberative prin care Parlamentul își îndeplinește atribuțiile constituționale. Acesta este motivul pentru care Curtea a concluzionat (a se vedea Decizia nr.209 din 7 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.188 din 22 martie 2012) că „situația în care o comisie parlamentară, din diverse motive, nu-și poate duce la îndeplinire activitatea, respectiv întocmirea unui raport sau a unui aviz, nu este de natură a împiedica plenul fiecărei Camere de a dezbate și de a decide direct asupra problemelor care intră în atribuțiile sale. În fond, specificul activității unei Camere a Parlamentului este de a adopta o decizie colectivă, luată cu majoritatea voturilor, după o dezbatere publică. Orice altă concluzie ar echivala, pe de o parte, cu o supradimensionare a rolului comisiilor de lucru ale Parlamentului, prin atribuirea unor efecte mult sporite actelor pe care aceste organe de lucru le adoptă, împrejurare care excedează cadrului constituțional și regulamentar în care acestea activează, și, pe de altă parte, ar echivala cu o deturnare a rolului Parlamentului, în ansamblul său, ca organ reprezentativ suprem al poporului român, care beneficiază de o legitimitate originară, fiind exponentul intereselor întregii națiuni. Or, aceste ipoteze sunt cu totul inacceptabile din perspectiva principiilor constituționale pe care Curtea este chemată să le garanteze” (a se vedea, în același sens, cu titlu exemplificativ, **Decizia nr.81 din 27 februarie 2013**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.136 din 14 martie 2013, pct.3.2 din considerente; **Decizia nr.611 din 3 octombrie 2017**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.877 din 7 noiembrie 2017, par.63 și urm.; **Decizia nr.720 din 15 noiembrie 2017**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.52 din 18 ianuarie, par.28 și urm., **Decizia nr.33 din 23 ianuarie 2018**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.146 din 15 februarie 2018, par.80-82; **Decizia nr.61 din 13 februarie 2018**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.204 din 6 martie 2018, par.89; **Decizia nr.206 din 3 aprilie 2018**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.351 din 23 aprilie 2018, par.62 și urm.; **Decizia nr.388 din 6 iunie 2018**,

publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.532 din 27 iunie 2018, par.28 și urm.).

130. Rezumând considerentele reținute de Curtea Constituțională prin deciziile indicate mai sus, se desprind câteva idei esențiale, ce definesc raportul dintre Parlament și comisiile parlamentare, astfel: a) Constituția prevede în mod expres, la art.64 alin.(4), dreptul fiecărei Camere de a-și constitui comisii permanente, comisii de anchetă sau speciale, precum și dreptul la înființarea comisiilor comune de către ambele Camere, reglementarea modului de lucru a acestora fiind lăsată exclusiv la aprecierea celor două Camere, prin regulamentele proprii; b) comisiile parlamentare sunt organe interne de lucru ale Parlamentului, rolul lor fiind unul subordonat activității acestuia și concretizat în elaborarea lucrărilor pregătitoare, necesare luării deciziilor de către autoritatea suverană legiuitoare a țării; c) rapoartele sau avizele întocmite au caracter preliminar, de recomandare, de material documentar, fără a avea caracter obligatoriu pentru Parlament.

131. Cât privește reglementarea procedurii de soluționare a cererii de reexaminare formulate de Președintele României în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție, Curtea reține că aceasta se regăsește la art.137 din Regulamentul Camerei Deputaților, respectiv la art.150 din Regulamentul Senatului. Art.137 din Regulamentul Camerei Deputaților, din Secțiunea 6 - *Cazurile de neconstituționalitate și solicitările de reexaminare formulate de către Președintele României*, prevede următoarele:

„(1) Reexaminarea legii de către Camera Deputaților, în urma cererii făcute de Președintele României, în temeiul art.77 alin.(2) din Constituția României, republicată, va avea loc în cel mult 30 de zile de la primirea cererii. Reexaminarea legii se efectuează mai întâi de Camera Deputaților, dacă aceasta a fost prima Cameră sesizată, după care se trimite legea adoptată Senatului, care va

decide definitiv. În situația în care Camera Deputaților este Cameră decizională, legea adoptată se trimite Președintelui în vederea promulgării.

(2) Reexaminarea legii pe baza cererii Președintelui României se face cu respectarea procedurii legislative.

(3) Raportul comisiei, cu privire la solicitările formulate de Președintele României cuprinse în cererea de reexaminare, va cuprinde una dintre cele 3 variante:

a) propunerea de adoptare a legii modificate și completate în întregime sau parțial, în sensul cerut de Președinte în cererea de reexaminare;

b) propunerea de adoptare a legii în forma adoptată inițial de Parlament, în cazul în care se resping solicitările formulate în cererea de reexaminare;

c) propunerea de respingere a legii.

În cazul în care solicitările din cererea de reexaminare sunt acceptate, în parte sau în totalitate, comisia va formula textele corespunzătoare și raportul va cuprinde toate amendamentele admise și respinse depuse de deputați. Textele propuse trebuie să aibă legătură cu solicitările din cererea de reexaminare și să asigure corelarea tehnico-legislativă a tuturor dispozițiilor legii. În cazul în care se resping solicitările formulate în cererea de reexaminare, raportul nu va mai cuprinde amendamentele depuse.

(4) Se supun dezbaterii plenului Camerei Deputaților, după regulile procedurii legislative, propunerile Comisiei sesizate în fond de adoptare a legii modificate sau completate în întregime sau parțial, în sensul solicitărilor formulate de Președintele României cuprinse în cererea de reexaminare, sau, după caz, propunerile Comisiei de adoptare a legii în forma adoptată inițial, în cazul respingerii solicitărilor cuprinse în cererea de reexaminare. În ședința dedicată votului final se votează legea în ansamblul ei. Dacă nicio formă a legii supusă aprobării nu este adoptată de Cameră, legea este respinsă.

(5) *În situația în care propunerea de respingere a legii nu întrunește numărul de voturi necesar adoptării, se restituie comisiei în vederea reexaminării, avându-se în vedere încadrarea în termenul prevăzut la alin.(1).”*

132. În fapt, în considerarea acestor norme, Biroul permanent al Camerei Deputaților, în ședința din 9 iulie 2018, în temeiul art.32 alin.(1) lit.g) din Regulamentul Camerei Deputaților, a aprobat Nota cu privire la inițiativele legislative și a sesizat Comisia juridică, de disciplină și imunități cu examinarea cererii de reexaminare formulate de președintele României, înregistrată cu nr.BPI 561/6.07.2018. Potrivit art.32 alin.(1) lit.g) din Regulament, *„(1) Biroul permanent al Camerei Deputaților are următoarele atribuții: (...) g) hotărăște, în cazul inițiativelor legislative, reținerea lor spre dezbateră și adoptare ca primă Cameră sesizată sau trimiterea la Senat a celor pentru care Camera Deputaților este Cameră decizională.”*

133. Ca atare, Secretarul general al Camerei Deputaților a întocmit Adresa nr.Plx.418/2017/2018, prin care a înaintat Comisiei juridice, în calitate de comisie sesizată în fond, Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, aflată în procedură de reexaminare, ca urmare a cererii Președintelui României, potrivit art.77 alin.(2) din Constituție, stabilindu-se și termenele pentru depunerea amendamentelor (9 iulie 2018) și a raportului (9 iulie 2018). Comisia a adoptat un raport de respingere a cererii de reexaminare a Președintelui României și de adoptare a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, în forma adoptată inițial de Parlament.

134. O procedură similară a fost urmată la Senat, începând cu data de 9 iulie 2018, când, în urma înregistrării cererii de reexaminare, Biroul permanent al Senatului a trimis solicitarea pentru raport Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări, în conformitate cu art.150 din Regulamentul Senatului, potrivit căruia *„(1) În cazul în care Președintele României cere, înainte de*

promulgare, reexaminarea unei legi adoptate prima dată de către Senat, cererea va fi înscrisă în termen de cel mult 30 de zile în proiectul ordinii de zi a Senatului.(2)Reexaminarea legii pe baza cererii Președintelui României se face cu respectarea procedurii legislative”. Totodată, art.35 alin.(1) lit.e) prima liniuță și lit.g) din același Regulament prevede că „(1) Biroul permanent al Senatului are următoarele atribuții: [...]

e) primește proiectele de lege sau propunerile legislative și decide: - reținerea proiectului la Senat și sesizarea comisiilor permanente competente în vederea întocmirii rapoartelor și avizelor, în cazul în care Senatul este competent să dezbată și să adopte ca primă Cameră sesizată, precum și în cazul în care Senatul este sesizat de către Camera Deputaților; [...]

g) stabilește, cu consultarea președinților comisiilor, repartizarea proiectelor de lege și a inițiativelor legislative către comisii pentru amendamente, avize și întocmirea rapoartelor, precum și termenul pentru fiecare dintre acestea

135. În concluzie, se poate observa cu ușurință faptul că ambele Camere ale Parlamentului au procedat în conformitate cu propriile norme regulamentare ce guvernează procedura reexaminării legii ca urmare a cererii formulate de Președintele României în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție.

136. Prin deciziile Curții Constituționale invocate în susținerea neconstituționalității extrinseci a legii supuse controlului, prin raportare la prevederile art.64 alin.(4) și art.147 alin.(2) din Constituție, instanța constituțională a confirmat constituționalitatea competenței speciale a Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, de elaborare a rapoartelor în privința legilor din domeniul justiției, în acord cu art.1 alin.(1) lit.j) din Hotărârea Parlamentului României nr.69/2017 (Decizia nr.828 din 13 decembrie 2017) și, respectiv, de a fi sesizată cu prilejul reexaminării legii deschise de drept, în temeiul

art.147 alin.(2) din Constituție, ca urmare a unei decizii de admitere a Curții Constituționale (Decizia nr.251 din 19 aprilie 2018).

137. În considerarea plenitudinii de competență a acestei Comisii speciale în privința tuturor procedurilor implicite și prealabile adoptării definitive ale proiectelor/propunerilor legislative care formează obiectul său de activitate, Curtea a arătat, prin Decizia nr.252 din 19 aprilie 2018, că, inclusiv cu privire la soluționarea cererii de reexaminare a legii, formulate de Președintele României în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție, „birourile permanente ale fiecărei Camere trebuie să aplice procedura specială, raportul asupra inițiativei legislative trebuind, *în mod firesc*, să fie solicitat comisiei speciale comune.”

138. Curtea a subliniat, astfel, *regula* în materia competenței speciale pe care o comisie specială o are într-un anumit domeniu, în acord cu prevederile actului normativ de constituire a sa. Sensul acestei concluzii nu poate fi altul decât cel al confirmării unei atare competențe speciale, pe întreg parcursul legislativ, până la adoptarea definitivă a respectivei legi, fără însă ca, prin aceasta, să fie instituită *interdicția necondiționată a Parlamentului de a aprecia în mod diferit*, la momentul procedural al sesizării unei comisii parlamentare pentru întocmirea unui act pregător, în funcție de anumiți factori specifici. O atare interpretare a considerentelor deciziei Curții, în contextul regulamentar și factual descris mai sus, ar duce, inevitabil, la un conflict între norma constituțională a art.147 alin.(4) și cea a art.64, care reglementează principiul autonomiei parlamentare. Or, de vreme ce nici Constituția și niciun text infraconstituțional, statuat în regulamentele parlamentare, nu instituie *expressis verbis* obligația Parlamentului de a sesiza o anumită comisie parlamentară în cadrul unei anumite proceduri speciale cu caracter legislativ, rezultă că acesta, bucurându-se de autonomie în limitele art.64 din Constituție, nu poate fi supus unei atari exigențe. Interpretarea considerentelor deciziei Curții nu poate avea decât un sens pozitiv, producător de efecte juridice și nu de conflicte între două norme fundamentale.

139. În virtutea principiului autonomiei parlamentare și cu respectarea normelor regulamentare, Parlamentul și, în concret, Biroul permanent, pot decide, în funcție de împrejurări specifice fiecărei situații în parte, sesizarea unei comisii permanente sau a uneia speciale, în considerarea unui complex de factori, pornind de la obiectul unei propuneri legislative, până la supraaglomerarea uneia sau a alteia dintre comisii, în raport de urgența procedurii de adoptare sau alte împrejurări factuale, cum ar fi suprapuneri de ședințe ale comisiilor parlamentare cu ședințele de plen sau alte activități parlamentare, aprobate în prealabil. În gestionarea diferitelor situații care pot apărea în concret, Biroul permanent trebuie să dea dovadă de eficiență și suplețe, repartizând o anumită lucrare unei comisii parlamentare competente, astfel încât, cu respectarea procedurilor și normelor regulamentare, să fie îndeplinită și cerința operativității, impusă atunci când respectiva procedură trebuie derulată cu celeritate, așa cum este și procedura reexaminării legii în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție. În acest sens, Curtea a reținut, prin Decizia nr.828 din 13 decembrie 2017, par.51, faptul că, în vederea adoptării unui act normativ coerent și fundamentat, din punctul de vedere al organizării procedurii de lucru, Parlamentul trebuie să dea dovadă de suplețe și flexibilitate, în limitele Constituției și ale regulamentelor parlamentare.

140. În acest context, Curtea constată că, prin Decizia nr.828 din 13 decembrie 2017, par.62, a reținut că „o comisie specială, astfel cum ilustrează și denumirea sa, impune o procedură specială, distinctă de cea generală, competența sa făcând inutilă parcurgerea procedurii generale de avizare sau adoptare a unui raport. Din moment ce comisia specială întocmește un raport asupra unui proiect/propuneri legislative, este inutil ca o comisie permanentă să întocmească un al doilea raport deoarece s-ar ajunge la crearea unei proceduri care ar dubla obligația inițială de întocmire a raportului.” Prin urmare, Curtea a subliniat competența specială a comisiei speciale comune prin raportare la competența generală a comisiilor permanente, de specialitate, ale fiecărei Camere, din

perspectiva evitării unui posibil conflict pozitiv de competență între comisia permanentă și cea specială, în sensul că o singură comisie poate avea competența de a elabora un anumit raport, și nu două sau mai multe, concomitent, pentru a se evita dublarea procedurii.

141. În speță, Biroul permanent al fiecăreia dintre cele două Camere a aplicat propriile prevederi regulamentare, în sensul respectării procedurii legislative obișnuite pentru această situație, prin trimiterea cererii de reexaminare unei singure comisii permanente de specialitate, și anume comisia juridică, în condițiile în care Hotărârea Parlamentului României nr.69/2017 nu atribuie, în mod expres, Comisiei speciale comune, o competență distinctă în vederea soluționării cererii de reexaminare formulate în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție. De altfel, o atare competență nici nu putea fi prevăzută și reglementată în cuprinsul acestei hotărâri, din moment ce cererea de reexaminare reprezintă o facultate, și nu o obligație a Președintelui României, formularea acesteia fiind imprevizibilă.

142. În concluzie, Curtea apreciază că, procedând în acord cu propriile prevederi regulamentare, care, la rândul lor, sunt adoptate în conformitate cu prevederile art.64 din Constituție, care consacră principiul autonomiei regulamentare în activitatea parlamentară, nu se poate susține că Parlamentul a adoptat legea supusă controlului Curții prin aplicarea unei proceduri viciate, neconstituționale.

143. Prin urmare, nu poate avea relevanță constituțională modalitatea în care Parlamentul, prin Birourile permanente ale celor două Camere, a decis să repartizeze o anumită lucrare uneia dintre comisiile sale, important fiind, sub aspect constituțional, ca Parlamentul, în calitate de unică autoritate legiuitoare a statului, să dezbată și să adopte legea, în parametrii stabiliți de Legea fundamentală. Procedurile interne prelabile actului final al adoptării legii, cum ar fi sesizarea comisiilor competente sau activitatea acestora, nu pot plasa actul de legiferare, în sine, în afara cadrului constituțional.

144. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 25 septembrie 2018.

OPINIE SEPARATĂ

1. În dezacord cu soluția adoptată - cu majoritate de voturi - prin Decizia nr.583 din 25 septembrie 2018, considerăm că obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor trebuia admisă și constatat caracterul întemeiat al criticii de neconstituționalitate referitoare la încălcarea procedurii de adoptare a legii, prin nesocotirea rolului constituțional al comisiilor speciale comune, în raport cu dispozițiile art.1 alin.(5), art.64 alin.(4) și art.147 alin.(4) din Constituție.

2. În argumentarea soluției antereferate, se constată că, în jurisprudența sa, Curtea a stabilit că în Constituție nu este cuprinsă o prevedere expresă sau implicită în sensul că se pot constitui comisii speciale comune numai pentru situațiile în care Parlamentul lucrează în ședințe comune, stabilind doar

posibilitatea constituirii lor [Decizia nr.828 din 13 decembrie 2017, par.51]. O comisie specială, astfel cum ilustrează și denumirea sa, impune o procedură specială, distinctă de cea generală, competența sa făcând inutilă parcurgerea procedurii generale de avizare sau adoptare a unui raport. Din moment ce comisia specială întocmește un raport asupra unui proiect/propuneri legislative, este inutil ca o comisie permanentă să întocmească un al doilea raport deoarece s-ar ajunge la crearea unei proceduri care ar dubla obligația inițială de întocmire a raportului. Astfel cum s-a arătat, comisia specială comună nu are drept de inițiativă legislativă, astfel că rolul ei este de a întocmi un raport asupra unui proiect/propuneri legislative care formează obiectul său de activitate, ceea ce înseamnă că *ab initio* competența comisiei permanente este exclusă din această procedură specială. Prin urmare, în această situație, Birourile permanente ale fiecărei Camere **trebuie să aplice procedura specială**, raportul asupra inițiativei legislative trebuind, în mod firesc, să fie solicitat comisiei speciale comune. Astfel, în dezbateră și adoptarea raportului, oricare dintre membrii comisiei speciale comune, fie deputați, fie senatori, poate propune și vota amendamente, indiferent că procedura se află în fața Camerei Deputaților sau Senatului, iar prezentarea raportului în fața Camerei de reflecție sau decizionale urmând a fi realizată în aceleași condiții. De asemenea, Curtea mai reține că, odată constituită o asemenea comisie, ea trebuie înzestrată cu instrumente și proceduri care să o facă funcțională și eficientă. În caz contrar, ea s-ar comporta ca orice altă comisie permanentă, neputând, astfel, răspunde unei nevoi sociale însemnate care, de fapt, a stat la baza instituirii sale. [part.62].

3. Prin urmare, procesul legislativ cu privire la aceste legi – privind domeniul justiției - se încheie după adoptarea lor definitivă, aceasta implicând **atât punerea de acord cu deciziile de neconstituționalitate pronunțate de Curtea Constituțională în cadrul controlului a priori de constituționalitate, cât și pronunțarea asupra cererii de reexaminare formulate de Președintele**

României. De abia la acest moment se încheie misiunea comisiei speciale comune, epuizându-se, astfel, și procedura specială parlamentară de adoptare a legilor în cauză. Așa cum a arătat Curtea în decizia precitată, birourile permanente ale fiecărei Camere trebuie să aplice procedura specială, astfel că, în mod firesc, atât raportul asupra inițiativei legislative, cât și cel asupra legii, întocmit ca urmare a reexaminării prevăzute de art. 77 alin. (2) sau art. 147 alin. (2) din Constituție, se solicită tot comisiei speciale comune. În consecință, Curtea reține că procedura parlamentară aplicabilă reexaminării este o continuare și o prelungire a procedurii legislative speciale inițiate prin Hotărârea Parlamentului nr.69/2017 [Decizia nr.252 din 19 aprilie 2018, par.94].

4. De asemenea, Curtea, prin Decizia nr.250 din 19 aprilie 2018, par.41 și Decizia nr.251 din 19 aprilie 2018, par.68, a stabilit că Comisia specială comună este comisie sesizată în fond tocmai pentru a se realiza procedura specială de adoptare a legilor în cauză, în virtutea art.64 alin.(4) din Constituție.

5. Se observă că textul Constituției fixează mai multe cerințe cu privire la modalitatea de desfășurare a procesului legislativ, acestea fiind considerate de către Curte, în jurisprudența sa, drept parametru de analiză a constituționalității extrinseci a legii. *Exempli gratia*, dacă ordinea sesizării Camerelor în condițiile art.75 din Constituție nu este respectată rezultă că este încălcat acest text constituțional; astfel, ordinea de sesizare a Camerelor în procedura legislativă constituie un parametru al constituționalității extrinseci a legii [a se vedea, în acest sens, și Decizia nr.89 din 28 februarie 2017, par.42-44]. De asemenea, cerința de cvorum [Decizia nr.1237 din 6 octombrie 2010], cerința referitoare la majoritatea de vot sau caracterul organic/ ordinar al legii [Decizia nr.89 din 28 februarie 2017] sunt tot atâtea exemple care indică faptul că modul de desfășurare a procedurii parlamentare se reflectă asupra constituționalității formale a legii.

6. **Exigențe stabilite prin deciziile Curții Constituționale referitoare la comisiile speciale reprezintă, de asemenea, un parametru de**

constituționalitate extrinsecă a legii, și nu o chestiune de aplicare a regulamentelor parlamentare, a cărei soluționare, indiferent de modalitatea în care regulamentul a fost aplicat, nu intră în atribuțiile Curții Constituționale. Cu privire la acest aspect, se constată că rolul primar al comisiei speciale comune rezultă din textul Constituției, respectiv realizarea unei proceduri de legiferare speciale, astfel încât încălcarea unei exigențe constituționale este prin ea însăși o încălcare a Constituției.

7. Desigur, se poate afirma că, în cazul constituirii Comisiei speciale comune, Constituția nu reglementează în mod expres ideea de procedură specială de legiferare, însă, astfel cum am arătat, Curtea a indicat această dimensiune constituțională care se atașează textului de referință, **rezultând o autoritate de lucru interpretat în această privință**. Mai mult, se reține că nici principiul bicameralismului, *astfel cum acesta este interpretat în jurisprudența Curții Constituționale*, nu este expres prevăzut în Constituție, dar este atașat art.61 alin.(2) din Constituție [a se vedea, în acest sens, Decizia nr.710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.358 din 28 mai 2009, Decizia nr.413 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.291 din 4 mai 2010, sau Decizia nr.1.533 din 28 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.905 din 20 decembrie 2011].

8. Astfel, este indubitabil că prin deciziile anterioare, **Curtea a considerat că rolul unei comisii speciale comune în cadrul procedurii legislative este unul de ordin constituțional**. De aceea a folosit ca parametru constituțional dispozițiile art.1 alin.(5) și art.64 alin.(4) din Constituție pentru constatarea constituționalității hotărârii Parlamentului de constituire a acesteia. În analiza acestei hotărâri, Curtea a indicat exigențele de ordin constituțional care decurg din aceste prevederi constituționale, respectiv posibilitatea constituirii acestor comisii pentru materii care nu se dezbate în ședința comună a celor două

Camere, modul de lucru al acestora, modul de desfășurare a procedurii legislative în ipoteza constituirii acestora. Prin urmare, Curtea analizând textul constituțional al art.64 alin.(4), potrivit căruia „*Fiecare Cameră își constituie comisii permanente și poate institui comisii de anchetă sau alte comisii speciale. Camerele își pot constitui comisii comune*”, nu a stabilit doar că Constituția permite constituirea unor comisii speciale comune, de altfel un truism pentru că acest aspect rezultă din chiar formularea textului Constituției și pentru acest lucru în sine nu ar fi fost necesară o decizie a Curții Constituționale, ci a indicat și explicat rolul constituțional al acestora. Prin urmare, în mod corect, Curtea a statuat că textul constituțional nu prevede doar ideea de constituire a comisiei speciale comune, dar și consecințele care rezultă din actul constituirii. **Cu alte cuvinte, regimul juridic primar al comisiei speciale comune este prevăzut chiar de către Constituție, și nu de regulamentele sau practica parlamentară și trebuie respectat în consecință.**

9. Revenind la Decizia nr.828 din 13 decembrie 2017, se constată că, în cazul în care s-ar fi interpretat textul constituțional în sensul că din conținutul său rezultă doar posibilitatea constituirii comisiilor speciale comune, ar fi însemnat ca sesizarea de neconstituționalitate formulată să fie inadmisibilă, întrucât ceea ce se contesta era că aceste comisii speciale comune nu pot avea competența de a elabora propuneri legislative în domeniile în care Constituția le rezervă ședințelor separate ale celor două Camere. Dar Curtea a considerat, în urmă cu 10 luni, că textul Constituției nu poate fi interpretat *ad litteram*, ci din însăși înființarea comisiei speciale comune rezultă anumite exigențe de ordin constituțional, pe care le-a indicat în cuprinsul deciziei. Poate cea mai importantă exigență este aceea că procesul legislativ nu mai urmează procedura parlamentară comună de adoptare a legilor, ci una specială. Prin urmare, de la această exigență constituțională impusă prin patru decizii ale Curții Constituționale nu se poate deroga. Autonomia parlamentară se realizează în parametrii Constituției, ea nu poate exceda cadrului

acesteia. Din contră, aceasta se supune Constituției. De aceea, regulamentul parlamentar nu poate conține dispoziții contrare Constituției sau deciziilor Curții Constituționale; de asemenea, nici practica parlamentară nu poate fi contrară Constituției sau deciziilor Curții Constituționale. De altfel, regulamentul Camerei Deputaților sau cel al Senatului nu conțin astfel de prevederi, ci **la nivelul Biroului permanent, respectiv al plenului celor două Camere s-a aplicat în mod greșit art.64 alin.(4) din Constituție**, astfel cum a fost interpretat acesta în jurisprudența Curții Constituționale, încălcându-se rolul comisiilor speciale comune în procedura de legiferare.

10. Din cele de mai sus, rezultă că Parlamentul trebuia să se conformeze acestui text constituțional astfel cum a fost interpretat de Curte și să procedeze la adoptarea legii supuse controlului de constituționalitate prin parcurgerea procedurii speciale de legiferare, **cu mijlocirea comisiei speciale comune**. Or, Parlamentul a ales să ignore decizia Curții Constituționale și să adopte legea în procedură generală cu sesizarea comisiilor permanente ale celor două Camere, deși avea obligația constituțională de a apela în continuare la procedura specială de legiferare. Rezultă că, dacă în privința unei legi, a fost demarată procedura legislativă specială, aceasta durează până la adoptarea ei definitivă, ceea ce implică menținerea, până la momentul dat, a activității comisiei speciale. Aceasta înseamnă, astfel cum s-a arătat în jurisprudența invocată la pct.3 al prezentei opinii separate **atât punerea de acord cu deciziile de neconstituționalitate pronunțate de Curtea Constituțională în cadrul controlului *a priori* de constituționalitate, cât și pronunțarea asupra cererii de reexaminare formulate de Președintele României.**

11. Pe de o parte, prin decizia anterioară asistăm la un reviriment jurisprudențial după câteva luni de la data pronunțării deciziilor din decembrie 2017, respectiv aprilie 2018, iar, pe de altă parte, are loc o limitare a efectelor deciziilor Curții Constituționale, în sensul că pro parte unele considerente sunt

obligatorii [respectiv cele referitoare la rolul constituțional al comisiei speciale comune în procedura de reexaminare a legii, conform art.147 alin.(2) din Constituție], iar altele pro parte nu mai sunt obligatorii [respectiv cele referitoare la rolul constituțional al comisiei speciale comune în procedura de reexaminare a legii, conform art.77 alin.(2) din Constituție], putând fi modificate oricând pe calea practicii parlamentare. Or, o asemenea abordare cu privire la rolul comisiilor comune speciale este inadmisibilă și este de natură să submineze efectul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.

12. **Această situație este cu atât mai paradoxală cu cât această comisie specială comună a elaborat conținutul propunerii legislative și în două rânduri a reexaminat-o, în temeiul art.147 alin.(2) din Constituție, pentru a o pune de acord cu deciziile Curții Constituționale;** în schimb, atunci când ar fi trebuit să analizeze pe aceleași coordonare cerere de reexaminare a Președintelui României, s-a realizat o bruscă desesizare a acesteia și aplicarea procedurii comune de legiferare, aplicată în ipoteza cererilor de reexaminare formulate în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție. Și aceasta după ce Curtea Constituțională a stabilit că procedura parlamentară, în întregul său, chiar și în situația reexaminării în temeiul art.77 alin.(2) și art.147 alin.(2) din Constituție, trebuie să se realizeze prin mijlocirea comisiilor speciale comune.

13. Având în vedere cele expuse, se constată că, în procedura de legiferare, Parlamentul nu a respectat art.64 alin.(4) din Constituție, încălcând rolul constituțional al comisiilor speciale comune, dezinvestindu-le de la soluționarea cererii de reexaminare formulată de Președintele României. Mai, mult, întrucât această obligație derivă dintr-o decizie a Curții Constituționale, rezultă că au fost încălcate și prevederile art.147 alin.(4) din Constituție.

14. Prin urmare, apreciem că obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României în privința încălcării art.1 alin.(5), art.64 alin.(4) din art.147 alin.(4) din Constituție este întemeiată, iar Curtea ar fi trebuită admită obiecția de

neconstituționalitate, cu consecința reluării procedurii parlamentare de examinare a cererii de reexaminare formulate de Președintele României în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție.

Judecător,
prof. univ. dr. Mona-Maria Pivniceru

OPINIE SEPARATĂ

În dezacord cu soluția pronunțată, cu majoritate de voturi, de Curtea Constituțională **formulăm prezenta opinie separată,**

considerând că, **sesizarea de neconstituționalitate formulată de Președintele României se impunea a fi admisă și să se constate că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind Statutul judecătorilor și procurorilor este neconstituțională,** pentru argumentele ce vor fi expuse în continuare:

1. Motivarea autorului sesizării

În motivarea sesizării de neconstituționalitate autorul obiecției (Președintele României) a invocat atât **motive de neconstituționalitate extrinsecă, cât și motive de neconstituționalitate intrinsecă.**

Cu privire la **criticile de neconstituționalitate extrinsecă,** autorul sesizării a susținut că:

- **Legea criticată a fost adoptată cu încălcarea art.61 alin.(2) coroborat cu art.66 alin.(2) și (3) din Constituție.**

În acest sens, se arată că **legea a fost adoptată în cadrul unei sesiuni extraordinare a Camerei Deputaților neconstituțional întrunite, întrucât nu a existat o cerere expresă formulată de un titular al acestui drept pentru**

întrunirea Camerei Deputaților în sesiune extraordinară, care să fi fost urmată de o convocare a președinților Camerelor.

Cu privire la procedura de întrunire și convocare a Camerei Deputaților sunt invocate dispozițiile art.84 alin.(9) și (10) din Regulamentul Camerei Deputaților. În continuare, se indică faptul că întrunirea în sesiune extraordinară a celor două Camere poate fi cerută de Președintele României, Biroul permanent al fiecărei Camere ori de cel puțin o treime din numărul deputaților sau al senatorilor; or, în privința sesiunii extraordinare convocate pentru perioada 2-19 iulie 2018 o asemenea cerere nu a fost formulată de Președintele României și nici de o treime din numărul deputaților sau al senatorilor, iar faptul că decizia președintelui Camerei Deputaților de convocare a Camerei Deputaților în sesiune extraordinară a fost aprobată de Biroul permanent nu poate echivala cu formularea de către Biroul permanent a unei cereri de întrunire în sesiune extraordinară a Camerei. Astfel, actul adoptat de Biroul permanent nu este un act propriu al acestuia, membrii Biroului permanent au discutat, potrivit stenogramei ședinței acestuia din 27 iunie 2018, în permanență despre o cerere a președintelui Camerei Deputaților, și nu despre o cerere a Biroului permanent, iar actul dezbătut și votat nu putea fi luat nici măcar în discuție din moment ce acesta este, în realitate, un act ulterior cererii Biroului permanent de convocare în sesiune extraordinară. Or, manifestarea de voință a Biroului permanent de a cere convocarea Parlamentului în sesiune extraordinară trebuie să se concretizeze într-o cerere scrisă; or, o asemenea cerere nu trebuie și nu poate să rezulte din discuții, să fie dedusă ori să fie expresia/consecința voturilor exprimate în cadrul unei ședințe a Biroului permanent al Camerei Deputaților și nici nu poate fi dedusă pe cale de interpretare din operațiunea „aprobării” unui act. În consecință, lipsa unei solicitări valabile formulate de către unul dintre titularii prevăzuți la art.66 alin.(2) din Constituție pune în discuție însăși validitatea sesiunii extraordinare a Camerei Deputaților cu consecința neconstituționalității legii criticate. Este menționat faptul că la Senat,

spre deosebire de Camera Deputaților, Biroul permanent a adoptat Hotărârea nr.12/2018, prin care se cere expres președintelui Senatului convocarea acestei Camere în sesiune extraordinară.

Se mai invocă faptul că, **decizia de convocare a Camerei Deputaților în sesiune extraordinară a fost semnată de unul dintre vicepreședinții acesteia, fără ca președintele Camerei să-și fi delegat propriile atribuții către acesta.** Rezultă că au fost încălcate prevederile art.66 alin.(3) din Constituție, din moment ce competențele președintelui au fost exercitate în numele său de către o altă persoană, fără o justificare reală și obiectivă și fără o împuternicire legală, ceea ce indică faptul că aceasta nu reprezintă manifestarea de voință a subiectului prevăzut la art.66 alin.(3) din Constituție. Se mai arată că, potrivit doctrinei, încălcarea de către președintele Camerei a competenței sale legate de convocarea acesteia în sesiune extraordinară, în afară de faptul că antrenează răspunderea acestuia în fața Camerei, are ca urmare posibilitatea acesteia de a se întruni din proprie inițiativă. Însă, în cauza de față, în absența unei hotărâri a Biroului permanent, Camera Deputaților nu putea decide din oficiu întrunirea în sesiune extraordinară. Se mai indică faptul că la Senat, președintele Senatului și-a delegat atribuțiile pentru ziua de 28 iunie 2018, prin Decizia nr.8 din 27 iunie 2018; numai ca o consecință a acestei delegări, Decizia nr.9/2018 de convocare a Senatului în sesiune extraordinară a fost semnată de un vicepreședinte al Senatului, respectiv chiar de cel căruia președintele Senatului îi delegase atribuțiile.

Se mai arată că, **propunerea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (PL-x. 418/2017) nu putea fi înscrisă pe ordinea de zi a sesiunii extraordinare a Camerei Deputaților, întrucât la momentul emiterii Deciziei nr.5/2018 (27 iunie a.c.), această inițiativă legislativă nu se mai afla pe agenda Parlamentului.**

- **Lipsa de competență a Comisiei juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților, respectiv a Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului (ambele comisii fiind Comisii permanente ale celor două Camere ale Parlamentului), de a analiza cererea de reexaminare formulată de Președintele României, în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție, cu privire la Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind Statutul judecătorilor și procurorilor și de a întocmi un raport în privința acesteia, competența aparținând Comisiei speciale comune constituită în acest scop. Din perspectiva acestei critici de neconstituționalitate extrinsecă, autorul sesizării a susținut că, adoptarea legii s-a făcut cu încălcarea dispozițiilor art.1 alin.(5), art.64 alin.(4) și art.147 alin.(4) din Constituție.**

2. Analiza criticilor de neconstituționalitate extrinsecă

2.1 Referitor la critica de neconstituționalitate extrinsecă, potrivit căreia nu a existat o cerere din partea Biroului permanent al Camerei Deputaților de întrunire a plenului Camerei Deputaților în sesiune extraordinară, se constată că textul Constituției impune ca cererea să provină de la unul dintre cele trei subiecte de drept expres precizate: Președintele României, Biroul permanent al fiecărei Camere ori cel puțin o treime din numărul deputaților sau al senatorilor. Prin urmare, Constituția impune în termeni imperativi manifestarea de voință expresă a unuia dintre cele trei subiecte de drept antereferite.

Potrivit art.84 alin.(9) teza întâi din Regulamentul Camerei Deputaților, **cererea de convocare a unei sesiuni extraordinare se face în scris și va cuprinde ordinea de zi, precum și perioada de desfășurare a sesiunii.** Astfel, se constată că **manifestarea de voință a celor trei subiecte de drept, unul unipersonal, iar**

celelalte două colective, **nu poate fi exprimată în mod verbal**, ceea ce înseamnă că **forma scrisă a cererii este o condiție *ad validitatem*** pentru formularea acesteia. Este de observat că **regula în dreptul public este aceea a formulării cererilor în scris**, pentru ca autoritățile și instituțiile publice să răspundă la acestea. **Lipsa formei scrise determină inexistența actului.**

De asemenea, se constată că formularea cererii de convocare prezintă anumite specificități în funcție de subiectul de drept care o inițiază. Astfel, dacă în privința autorității unipersonale condițiile de formă ale cererii de întrunire în sesiune extraordinară vizează numai forma scrisă, decizia formulării cererii aparținându-i în exclusivitate, fără nici o altă condiționare, **în privința subiectelor colective trebuie să existe un consens care să ducă la formularea unei asemenea cereri.** Astfel, în privința subiectului colectiv, reprezentat de deputați/ senatori, Constituția fixează un număr minimal cerut pentru solicitarea întrunirii Camerei în sesiune extraordinară, respectiv o treime din numărul membrilor Camerei respective. În consecință, cererea scrisă trebuie să fie însoțită prin semnătură de către aceștia.

În privința Biroului permanent, subiect colectiv, care are o natură colegială, art.32 alin.(1) lit.p) din Regulamentul Camerei Deputaților prevede extrem de clar că Biroul permanent *„adoptă, cu respectarea prevederilor legale și regulamentare, decizii privind activitatea sa, activitatea deputaților și a personalului Camerei; deciziile Biroului permanent se publică pe site-ul Camerei Deputaților, cu excepția celor care cuprind informații clasificate”*. Prin urmare, la propunerea oricărui membru al său, Biroul permanent poate adopta o decizie prin care cere întrunirea în ședință extraordinară a Camerei Deputaților. Este evident că această decizie este un act scris.

Or, în speță, **în ședința Biroului permanent din 27 iunie 2018 – potrivit stenogramei acestei ședințe - pe ordinea de zi [la poz.12] s-a aflat aprobarea unui ”Proiect de Decizie a președintelui Camerei Deputaților privind convocarea Camerei Deputaților în sesiune extraordinară” și nu proiectul**

unei decizii a Biroului permanent al acestei Camere, subiect îndrituit prin Constituție să solicite întrunirea acestui for în sesiune extraordinară.

Prin urmare, materialul aflat pe ordinea de zi a Biroului permanent, respectiv *”Proiectul de Decizie a președintelui Camerei Deputaților privind convocarea Camerei Deputaților în sesiune extraordinară”*, în primul rând, nu putea fi aprobat, pentru că Biroul permanent nu are nici o competență pentru aprobarea acestuia. Este evident că în lipsa competenței funcționale a Biroului permanent, acesta nu putea să aprobe/ respingă prin vot proiectul antereferit. Este adevărat că președintele Camerei Deputaților este membru în Biroul permanent și că poate solicita și el ca orice membru al acestuia formularea de către Biroul permanent a unei cereri de convocare a Camerei Deputaților în sesiune extraordinară, însă, acesta, în loc să formuleze o asemenea solicitare, a depus un proiect de decizie de convocare, decizie care se emite ulterior cererii formulate de Biroul permanent de întrunire în sesiune extraordinară, fiind un act subsecvent și legat de acesta. **Practic, în fața Biroului permanent nu s-a aflat nici o solicitare pentru ca acesta să își exercite competența prevăzută de art.66 alin.(2) din Constituție. Mai mult**, chiar dacă s-ar fi aflat pe rolul său o asemenea solicitare, nu a fost dat un vot cu privire la aceasta, conform art.35 alin.(2) din Regulament. De aceea, este și inexactă mențiunea „aprobat” înscrisă la poziția 12 din ordinea de zi a ședinței respective. În concluzie, reiterăm faptul că, **nu a existat nici un vot cu privire la vreo propunere de convocare a Camerei Deputaților în sesiune extraordinară. Mai mult**, chiar dacă am accepta că s-a votat o astfel de solicitare – ceea ce nu s-a întâmplat – **Biroul permanent nu a emis o decizie**, conform art.32 alin.(1) lit.p) din Regulament, **forma scrisă reprezentând o condiție *ad validitatem* a cererii de întrunire în sesiune extraordinară.**

Este de observat că, la Senat, Biroul permanent a adoptat Hotărârea nr.12 din 28 iunie 2018, în considerarea art.37 alin.(1) din Regulament, conform căruia *„Biroul permanent lucrează în prezența majorității membrilor săi și **adoaptă***

hotărârile cu votul deschis al majorității membrilor prezenți. Hotărârile importante se publică pe site-ul Senatului”, respectând, astfel, art.66 alin.(2) din Constituție.

Având în vedere cele de mai sus, constatăm că, **din punct de vedere juridic, nu a fost formulată din partea Biroului permanent al Camerei Deputaților nici o cerere de întrunire a acestei Camere în sesiune extraordinară.**

Totodată, **nu a existat nici un act juridic valid care să materializeze această cerere.** Or, astfel cum am arătat, **forma scrisă este o cerință ad validitatem a cererii formulate în sensul art.66 alin.(2) din Constituție.** În lipsa acesteia, nu putem să constatăm decât că suntem în fața unei solicitări inexistente, ceea ce înseamnă că nu există formulată nici o cerere de întrunire în sesiune extraordinară.

Prin urmare, **întrucât legea a fost adoptată într-o sesiune extraordinară care nu a fost cerută potrivit art.66 alin.(2) din Constituție, viciul de neconstituționalitate astfel constatat se constituie într-unul extrinsec, asociat legii supuse controlului de constituționalitate. De aceea, legea criticată a fost adoptată contrar art.66 alin.(2) din Constituție.**

2.2. Cu privire la **încălcarea art.66 alin.(3) din Constituție**, se constată că, în interpretarea art.35 alin.(2) din Regulamentul Camerei Deputaților, președintele Camerei Deputaților emite o decizie numai când absentează, pentru ca cele **două atribuții ale sale expres** specificate să fie exercitate de unul dintre vicepreședinți. În schimb, când este prezent, președintele Camerei Deputaților, din rațiuni de flexibilitate, poate solicita, în mod verbal, îndeplinirea acestor atribuții de către unul dintre vicepreședinți, neexistând, așadar, obligația emiterii unui act în acest sens. Această interpretare este susținută și prin corelarea existentă între art.35 alin.(2) și art.34 lit.b) și d) din Regulament, respectiv între atribuțiile președintelui și atribuțiile delegate vicepreședinților, după cum urmează:

Potrivit art.34 lit.b) și d) din Regulamentul Camerei Deputaților,

Președintele Camerei Deputaților are următoarele atribuții:

b) **conduce lucrările plenului Camerei Deputaților**, asistat obligatoriu de 2 secretari, și asigură menținerea ordinii în timpul dezbaterilor, precum și respectarea prevederilor prezentului regulament;

d) **conduce lucrările ședințelor Biroului permanent.**

Conform art.35 alin.(2) din Regulamentul Camerei Deputaților, Vicepreședinții conduc activitatea Biroului permanent și a plenului Camerei Deputaților, la solicitarea președintelui sau, în absența acestuia, prin decizie a președintelui Camerei Deputaților.

Prin urmare, în speță, pentru alte activități decât conducerea lucrărilor/ activităților [termeni ce au în acest context aceeași semnificație juridică], devine aplicabil art.35 alin.(1) teza finală din Regulament, care prevede că „*Vicepreședinții îndeplinesc atribuțiile stabilite de Biroul permanent sau încredințate de președintele Camerei Deputaților*”. Astfel, textul nu mai precizează dacă trebuie sau nu emisă vreo decizie sau condițiile în care aceasta se emite, însă, este de la sine înțeles că încredințarea atribuțiilor, pentru a fi valabilă în dreptul public, nu poate avea loc decât printr-un act scris. Aceste atribuțiuni pot fi atât cele specifice președintelui Camerei Deputaților, cât și altele în legătură cu buna funcționare a Parlamentului.

Așadar, din interpretarea coroborată a dispozițiilor art.34 și art.35 alin.(1) și (2) din Regulament, rezultă, ca regulă generală, competența președintelui Camerei de a încredința îndeplinirea unor atribuții de către unul/ unii dintre vicepreședinți, iar, în ipoteza specifică a conducerii lucrărilor/ activității Biroului permanent/ plenului Camerei Deputaților, textul prevede posibilitatea președintelui Camerei de a încredința îndeplinirea acestor atribuții chiar verbal.

De asemenea, trebuie subliniat faptul că, mai ales **atribuțiile constituționale** ale președinților Camerelor nu pot fi exercitate de vicepreședinții acestora, la solicitarea verbală a Președinților Camerelor [**convocarea în sesiune a Camerelor**

sau **sesizarea Curții Constituționale** potrivit art.146 lit.a) teza întâi, lit.b), c), e) sau k) din Constituție]. Suntem, în mod evident, în fața unei **delegări de atribuțiuni constituționale**, ceea ce indică faptul că acestea sunt de o importanță maximă pentru stat. De altfel, Constituția reglementează, în mod expres, două cazuri de asemenea atribuțiuni constituționale pe care le exercită președinții celor două Camere ale Parlamentului. De aceea, ca regulă ele se delegă printr-un act scris, forma *ad validitatem* a delegării constituționale. În consecință, **autonomia parlamentară nu poate fi contrară dispozițiilor exprese ale Constituției și nu poate duce la delegări de atribuțiuni constituționale prin înțelegeri verbale.**

În cauza de față, se constată că președintele Camerei Deputaților nu a emis vreun act de delegare a atribuției sale de a convoca sesiunea extraordinară a Camerei Deputaților în favoarea vicepreședintelui Camerei Deputaților, domnul Florin Iordache, acesta semnând Decizia nr.5/2018 privind convocarea în sesiune extraordinară a Camerei Deputaților, fără a avea vreo calitate în acest sens.

Întrucât Camera Deputaților are 4 vicepreședinți, se naște întrebarea legitimă care dintre aceștia are dreptul să semneze pentru președintele acesteia, în lipsa oricărui act sau reglementări exprese care să dispună o anumită delegare sau o anumită ordine de realizare a delegării.

Este de observat că, la Senat, decizia de convocare în sesiune extraordinară a fost semnată tot de un vicepreședinte [Decizia nr.9/2018 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.539 din 28 iunie 2018], dar datorită faptului că președintele Senatului, potrivit agendei sale, lipsea din țară, iar anterior a emis o decizie prin care vicepreședintele care a semnat decizia de convocare era împuternicit să asigure conducerea Senatului [Decizia nr.8/2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.534 din 27 iunie 2018]. Prin urmare, la Senat, la momentul emiterii deciziei de convocare a existat o decizie de asigurare a conducerii Senatului pentru acea zi. Așadar, spre deosebire de Camera Deputaților, la Senat procedura s-a desfășurat corect.

Având în vedere cele de mai sus constatăm că, **sesiunea extraordinară de la Camera Deputaților a fost convocată, în realitate, de un vicepreședinte, care nu a avut vreun mandat în considerarea căruia să semneze actul în substituirea președintelui Camerei Deputaților.**

În consecință, **întrucât legea a fost adoptată într-o sesiune extraordinară convocată contrar art.66 alin.(3) din Constituție, viciul de neconstituționalitate astfel constatat se constituie într-unul extrinsec, asociat legii supuse controlului de constituționalitate. De aceea, legea criticată a fost adoptată cu încălcarea art.66 alin.(3) din Constituție.**

Totodată, se mai constată că **Propunerea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (PLx. 418/2017) a fost inclusă pe ordinea de zi a sesiunii extraordinare a Camerei Deputaților, la pct.16, prin Decizia nr.5 din data de 27 iunie 2018. Această Propunere legislativă nu putea fi înscrisă pe ordinea de zi a sesiunii extraordinare a Camerei Deputaților, întrucât la momentul emiterii Deciziei nr.5/2018, respectiv la data de 27 iunie, această inițiativă legislativă nu mai era pe agenda Parlamentului, fiind trimisă, încă din data de 25 mai 2018, în conformitate cu art. 77 alin. (1) din Constituție, Președintelui României în vederea promulgării.**

Așadar, Camera Deputaților, contrar competenței sale funcționale, astfel cum este stabilită prin Capitolul I al Titlului III din Legea fundamentală, a inclus pe ordinea de zi a sesiunii extraordinare a Camerei Deputaților din perioada 2-19 iulie, o inițiativă legislativă care, nefiind pe rolul Parlamentului, nu putea face obiectul unei decizii de convocare.

Concluzionând:

a) Biroul permanent nu a formulat nici o cerere de întrunire în sesiune extraordinară a Camerei Deputaților, neexistând vreo decizie în acest sens;

b) decizia de convocare în sesiune extraordinară nu a fost semnată de președintele Camerei Deputaților, care nici nu a emis vreun act de delegare a acestei atribuții constituționale, pentru ca unul dintre cei patru vicepreședinți să aibă competența de a semna actul respectiv;

Având în vedere cele expuse, constatăm încălcarea art.66 alin.(2) și (3) din Constituție, după distincțiile anterior evidențiate.

2.3. Cu privire la critica de neconstituționalitate extrinsecă constând în lipsa de competență a Comisiei juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților, respectiv a Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului (ambele comisii fiind Comisii permanente ale celor două Camere ale Parlamentului), de a analiza cererea de reexaminare formulată de Președintele României, în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție și de a întocmi un raport în privința acesteia, competența aparținând Comisiei speciale comune constituită în acest scop, arătăm următoarele :

Legea criticată - **Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind Statutul judecătorilor și procurorilor** - a făcut obiectul activității unei comisii speciale comune, respectiv **Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, comisie înființată prin Hotărârea Parlamentului României nr.69/2017.**

Potrivit art.1 lit.j) din Hotărârea Parlamentului nr.69/2017, **obiectivul Comisiei speciale comune** a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției a constat în ”*examinarea, modificarea și completarea, după caz, a tuturor actelor normative cu incidență asupra justiției, în vederea reformării sistemului judiciar, aflate în procedură parlamentară, precum și a celor ce urmează a intra în procedură parlamentară, pe toată perioada desfășurării activității Comisiei speciale și care vor fi transmise acesteia.* ”

Prin **Decizia nr.828 din 13 decembrie 2017**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.185 din 28.02.2018, **Curtea Constituțională a analizat critici de neconstituționalitate ale Hotărârii Parlamentului nr.69/2017 cu referire la obiectivele comisiei speciale comune**, și a statuat că aceasta ”are ca obiectiv, printre altele, examinarea, modificarea și completarea, după caz, a tuturor actelor normative cu incidență asupra justiției, în vederea reformării sistemului judiciar, sens în care **proiectele/propunerile legislative aflate în procedură parlamentară, precum și cele ce urmează a intra în această procedură pe toată durata desfășurării activității Comisiei speciale vor fi transmise acesteia**” (parag.45).

Totodată, Curtea, în aceeași decizie, la **paragraful 62** a constatat că ”o comisie specială, astfel cum ilustrează și denumirea sa, impune o procedură specială, distinctă de cea generală, competența sa făcând inutilă parcurgerea procedurii generale de avizare sau adoptare a unui raport. Din moment ce comisia specială întocmește un raport asupra unui proiect/propuneri legislative, este inutil ca o comisie permanentă să întocmească un al doilea raport deoarece s-ar ajunge la crearea unei proceduri care ar dubla obligația inițială de întocmire a raportului. Astfel cum s-a arătat, comisia specială comună nu are drept de inițiativă legislativă, astfel că rolul ei este de a întocmi un raport asupra unui proiect/propuneri legislative care formează obiectul său de activitate, ceea ce înseamnă că **ab initio competența comisiei permanente este exclusă din această procedură specială**. Prin urmare, în această situație, **Birourile permanente ale fiecărei Camere trebuie să aplice procedura specială, raportul asupra inițiativei legislative trebuind, în mod firesc, să fie solicitat comisiei speciale comune.** ”

Prin **Decizia nr.251 din 19 aprilie 2018**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.384/04.05.2018, analizând prevederile art.62 și art. 134

alin.(1) din Regulamentul Camerei Deputaților, ale art.68 și art.149 alin.(1) din Regulamentul Senatului, prin coroborare cu cele ale art.8 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, precum și Hotărârea Parlamentului României nr.69/2017 privind constituirea Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, Curtea Constituțională a ajuns la concluzia potrivit căreia **”în condițiile în care, în cazul elaborării Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004, *comisia sesizată în fond este (...)* Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, rezultă că, în temeiul normelor regulamentare, *această comisie este competentă să reexamineze prevederile declarate neconstituționale și să întocmească raportul pe care, ulterior, îl prezintă plenului fiecărei Camere a Parlamentului”* (parag.68).**

Deși, Decizia Curții Constituționale nr.251 din 19 aprilie 2018 se referă la obiecția de neconstituționalitate a unor dispoziții din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, cu toate acestea, legea examinată prin această decizie face parte din așa-numitul ”pachet al legilor justiției”, la fel ca și legea supusă controlului de constituționalitate în prezenta cauză, iar potrivit prevederilor Hotărârii Parlamentului nr.69/2017 și în conformitate cu deciziile Curții mai sus menționate, Comisia specială comună are competență specială și unică în elaborarea rapoartelor și înaintarea propunerilor ce urmează a fi dezbătute în plenul fiecăreia dintre cele două Camere ale Parlamentului, cu referire la aceste legi.

Or, în prezenta cauză, în cadrul procedurii de soluționare a cererii de reexaminare a Președintelui, adresată Parlamentului în data de 6 iulie 2018, se

constată faptul că Biroul permanent al fiecărei Camere parlamentare a decis trimiterea pentru raport a cererii de reexaminare propriei comisii juridice, și nu Comisiei speciale comune, așa cum a procedat în cazul reexaminării aceleiași legi ca urmare a constatării neconstituționalității unor texte din aceasta prin **Decizia Curții Constituționale nr.45 din 30 ianuarie 2018**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.199/05.03.2018, această procedură fiind confirmată sub aspect constituțional prin Decizia nr.252/19.04.2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.399/9.05.2018.

Prin urmare, atât timp cât această Comisie specială comună funcționa, aceasta era competentă să examineze legea criticată, reintrată în procedura parlamentară ca urmare a formulării unei cereri de reexaminare, și nu comisiile juridice ale fiecărei Camere a Parlamentului.

În consecință, similar modului în care legea a fost trimisă comisiei speciale comune pentru a fi pusă de acord cu Decizia Curții Constituționale nr.45 din 30 ianuarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.199/05.03.2018, aceasta trebuia trimisă aceleiași comisii pentru reexaminarea dispozițiilor invocate în cererea de reexaminare a Președintelui României.

În acest sens, Curtea Constituțională a statuat, prin **Decizia nr.252 din 19 aprilie 2018**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.399/9.05.2018, la parag. 157, faptul că instituirea Comisiei speciale comune, pentru a elabora modificări și completări la legile justiției, a avut în vedere ”criteriul coerenței, completitudinii și unității actului legislativ, specific acestor categorii de comisii.”

Prin aceeași decizie, instanța de contencios constituțional a mai statuat, în paragraful 94, următoarele: ” în procedura de reexaminare a legii, comisia specială comună își menține competența de a dezbate și adopta raportul. Se poate observa că, din moment ce legea a fost adoptată prin parcurgerea unei

proceduri speciale prin mijlocirea unei comisii speciale comune, cu atât mai mult în procedura de reexaminare a acesteia, derulată ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr.45 din 30 ianuarie 2018, se impune urmarea aceleiași proceduri. **Chiar dacă Hotărârea Parlamentului nr.69/2017 nu a prevăzut *expressis verbis* această ipoteză, este lesne de înțeles că procesul de examinare, modificare și completare a tuturor actelor normative cu incidență asupra justiției, în vederea reformării sistemului judiciar, obiectiv pentru care a fost creată Comisia specială comună, se finalizează prin adoptarea legilor în cauză. Prin urmare, procesul legislativ cu privire la aceste legi se încheie după adoptarea lor definitivă, aceasta implicând atât punerea de acord cu deciziile de neconstituționalitate pronunțate de Curtea Constituțională în cadrul controlului a priori de constituționalitate, cât și pronunțarea asupra cererii de reexaminare formulate de Președintele României. De abia la acest moment se încheie misiunea comisiei speciale comune, epuizându-se, astfel, și procedura specială parlamentară de adoptare a legilor în cauză. Așa cum a arătat Curtea în decizia precitată, birourile permanente ale fiecărei Camere trebuie să aplice procedura specială, astfel că, în mod firesc, atât raportul asupra inițiativei legislative, cât și cel asupra legii, întocmit ca urmare a reexaminării prevăzute de art. 77 alin. (2) sau art. 147 alin. (2) din Constituție, se solicită tot comisiei speciale comune. În consecință, Curtea reține că procedura parlamentară aplicabilă reexaminării este o continuare și o prelungire a procedurii legislative speciale inițiate prin Hotărârea Parlamentului nr.69/2017.”**

Ca atare, misiunea comisiei speciale comune se încheie întotdeauna după adoptarea definitivă a legii, aceasta implicând atât punerea de acord cu deciziile de neconstituționalitate pronunțate de Curtea Constituțională în cadrul controlului a priori de constituționalitate, cât și pronunțarea asupra cererii de reexaminare formulate de Președintele României. De abia la acest

moment se epuizează procedura specială parlamentară de adoptare a legii în cauză.

Birourile permanente ale fiecărei Camere trebuie să aplice procedura specială, astfel că, în mod firesc, atât raportul asupra inițiativei legislative, cât și cel asupra legii, întocmit ca urmare a reexaminării prevăzute de art.77 alin.(2) sau art. 147 alin. (2) din Constituție, se solicită tot comisiei speciale comune.

Or, în urma cererii de reexaminare formulate de către Președintele României, procedura parlamentară s-a derulat, în mod greșit, în fața comisiilor permanente din cele două Camere, astfel că a fost încălcată jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr.251/2018, Decizia nr.828/2017 și Decizia nr.252/2018) și competența comisiei speciale comune, așa cum aceasta a fost reținută de instanța constituțională, aducându-se astfel atingere dispozițiilor art. 147 alin.(4) din Constituție.

În plus, **încălcarea competenței comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului**, astfel cum aceasta a fost reținută în deciziile Curții Constituționale anterior amintite, **aduce atingere și art.1 alin. (5)** , în ceea ce privește principiul supremației Constituției.

În cazul de față, **transmiterea greșită a legii - aflată în procedură parlamentară de reexaminare, ca urmare a formulării de către Președintele României a unei cereri de reexaminare - către comisiile permanente ale fiecăreia dintre cele două Camere, nu are relevanța unor simple încălcări ale regulamentelor, respectiv ale competenței comisiei speciale comune, ci încalcă chiar deciziile instanței constituționale, afectând întreaga procedură legislativă.**

3. Cu privire la soluția pronunțată, în opinie majoritară, de respingere ca inadmisibilă a sesizării, sub aspectul criticilor de neconstituționalitate

intrinsecă, considerăm că, sesizarea de neconstituționalitate formulată de Președintele României se impunea a fi examinată pe fond și, sub acest aspect, ne menținem punctul de vedere exprimat în Opinia separată la Decizia Curții Constituționale nr.334 din 10 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.455 din 31 mai 2018.

*

* *

Având în vedere toate aspectele relevate anterior, considerăm că, **în cauză, s-ar fi impus ca, sesizarea de neconstituționalitate formulată de Președintele României să fie admisă, atât sub aspectul criticilor de neconstituționalitate extrinsecă, cât și al criticilor de neconstituționalitate intrinsecă invocate și să se constate că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind Statutul judecătorilor și procurorilor este neconstituțională, cu consecința reluării procedurii parlamentare de analizare a cererii de reexaminare formulate de Președintele României, în temeiul art.77 alin.(2) din Constituție.**

**JUDECĂTOR,
Dr. LIVIA DOINA STANCIU**